

KONAK

Her Şey Çok Güzel

Olaçak

Merhaba

Doğanın kendisini yenileyerek bereket, bolluk ve yaşam enerjisi sunduğu; ilkbahar günleridir kapısından girdiğimiz. Şehrimizde ilkbahar büyük bir coşkuyla karşılanır. Antik dönemlerden beri sürdürülen bu gelenek uyarınca, bahar heyecanı, daha üretken ve dinamik kılıyor her birimizi. Doğa ile birlikte umutları da diriltten bu mucizevi mevsimin çağrısı, her şeyin çok güzel olacağına dair inançtır.

Ve İzmir’de güzel olan ile eşleşme halimiz, binlerce yıldan bu yana kesintisiz olarak sürüyor ve sürecek... Bu bir gelenek; bu bir kültür... Bu, şehrimizin kültürü! Çünkü biliyoruz ki doğanın kendisi güzeldir ve bu güzellikle eşleşme halimiz kaçınılmazdır.

Bahar aylarının kapısından girdiğimiz süreçte, heyecanımız büyük. Uygarlık tarihinden aldığımız nice değerimiz var. Cumhuriyetimizle elde ettiğimiz kazanımlarımız bizimle. El ele omuz omuza yürüdüğümüz yolculuğumuzda hep birlikte yineliyoruz:

Her Şey Çok Güzel Olacak.

Dergimizin ilkbahar sayısında yine birbirinden ilgi çekici konular hazırladık. Zaman tünelinden bir kesit sunuyor ve şehrimizin basılı ilk fotoğrafının hikayesini anlatıyoruz. İzmir’in uluslararası sanat dünyasına armağanı olan, unutulmaz hocamız Önder Kütahyalı’nın müzik dünyasına kattıkları da sayfalarımız arasında. Bir dönem İzmir’in genelinde kendisini gösteren ve şimdi sadece Tire’de bir sahada oynanan, “karambol” oyununun serüveni, kendisini insanlara adayan hemşehrilerimizin emekleri, bahar coşkumuz, festivallerimiz ve renkli konularımız ile dergimiz KNK sizlerle.

Keyifli okumalar dilerim.

Mimar
Nilüfer ÇINARLI MUTLU
Konak Belediye Başkanı

8 ŞİMDİ
BAHARDIR

10 MUTLU
ÇOCUKLAR

40 İMGESEL
PASAJLAR

i ç i n d e k i l e r

14 ÇİZGİLER
ŞİDDETE KARŞI

20 DÜNDEN BUGÜNE
ŞEHİRİN KALBI

24 GEÇMİŞ ZAMAN
OLUR Kİ

42 GÖRMEYE İLLE DE
IŞIK MI GEREK?

48 CAZ
YAPIYORUZ

28 KADIN
OYUNLARI

30 ALUTA'NIN
PEŞİ SIRA

36 KARAMBOL

52 DAĞLARIN
YÜCELİĞİ

62 NAMIK KEMAL
LİSESİ

KNK 2025 ilkbahar

Konak Belediyesi
Adına Sahibi
NİLÜFER ÇINARLI MUTLU
Mimar
Konak Belediye Başkanı

Yayın Koordinatörü
OZAN YAYMAN
(Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)
Editör
İPEK YAŞAR
TEODORA HACUDİ

Görsel Tasarım
FATİH AKUZUN

Halkla İlişkiler
FIRAT SOYLU
Kültür Sanat
VOLKAN ALPTEKİN

Hukuk Danışmanı
İÇSEN AKDEMİR

KAPAK FOTOĞRAFI: Kaan DOĞANÇAY

Yönetim Yeri: İzmir Konak Belediyesi
Dokuz Eylül Meydanı No:11 Basmane / İZMİR
Tel: +90 232 484 53 00
www.konak.bel.tr
knkdergi@konak.bel.tr

Yayın Türü: Yerel Süreli – Üç ayda bir yayımlanır, para ile satılamaz
Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

66 HEP
BERABER

74 OZAN
ATALAN

84 BİR KİTAP
BİR TANITIM

Hıdrellez, sadece doğanın uyanışını kutlamakla kalmaz, aynı zamanda insanların umutlarını ve hayallerini evrene sundukları bir zaman dilimini içerir. Bolluğun, bereketin ve umudun simgesi olan Hıdrellez, geçmişten geleceğe uzanan bir kültürel miras olarak nesilden nesile aktarılmaya devam ederken bizler de tam da bu evrede her şeyin güzel olacağına dair inancımızı yaşıyoruz.

Şimdi Bahardır

Mevsimlik bahar bayramlarından birisi olan ve doğanın kutsandığı anları anlatan, “Hıdrellez” kendisini gösterdi. Dünyada darda kalanların yardımcısı olduğu düşünülen, “Hızır” ile denizlerin hakimi olduğuna inanılan, “İlyas”ın yeryüzünde buluştuklarına inanılan gün olan 6 Mayıs gününü anlatıyor Hıdrellez.

5 Mayıs gecesinden başlıyoruz şenlik kutlamalarına. Sağlık, mutluluk, şans, kısmet, baht açıklığı gibi dileklerimize zemin olan Hıdrellez, kapıdan girdi. Dileklerimizi bir çömleğe atıp, gün ışığında çıkarmak üzere gül fidanı altına gömme zamanı şimdi.

Kıştan bahara geçişin zamanı şimdi. ‘Cemre’nin toprağa düştüğü, uyanışın, ısınmanın aylarını yaşıyoruz. Türk Altay mitolojine göre bu ısınmaya, “imare”, “emire” diye adlandırılan ‘cinin’ neden olduğuna inanılıyor. Cemre’nin toprağa düşmesiyle birlikte Hıdrellez kutlamaları da başlıyor.

5 Mayıs akşamı başlayıp, ertesi sabaha kadar süren çeşitli ritüellerle uygulanan Hıdrellez kutlamalarında, doğaya çeşitli armağanlar sunularak, bolluk, bereket, sağlık-sıhhat isteniyor. UNECSO tarafından “Somut Olmayan Kültürel Miras” listesinde yer alan Hıdrellez, Ege Bölgesi ve İzmir’de

de olanca coşkusuyla kutlanıyor. İzmir’in sokakları ve meydanları, 5 Mayıs akşamından süslenmeye başlıyor. Konserler ardı ardına düzenleniyor. 6 Mayıs sabahına doğru yol alan İzmir’liler, günün ilk ışıklarıyla birlikte dileklerini körfezin sularına bırakıyor ardından hep birlikte Kültürpark’ta düzenlenen şenliklerde buluşuyor. Hıdrellez, sadece doğanın uyanışını kutlamakla kalmaz, aynı zamanda insanların umutlarını, dileklerini ve hayallerini evrene sundukları bir zaman dilimidir. Bu özel günde, dilek ağaçları rengârenk çaputlarla süslenir, ateşler yakılıp üzerinden atlanır, şenlik sofraları kurulur. İnsanlar, Hızır’ın

bereketinden nasiplenmek için evlerinin kapılarını açık bırakır, cüzdanlarını dolu tutar. İzmir’de ise bu gelenek daha da anlamlı bir hal alır; sahillerde toplanan kalabalıklar, denize dileklerini fısıldarken, müzik ve dans eşliğinde baharın gelişini coşkuyla kutlar.

Sokaklar, meydanlar şenlenir; davullar, zurnalar eşliğinde eğlenceler sabaha kadar sürer. Bolluğun, bereketin ve umudun simgesi olan Hıdrellez, geçmişten geleceğe uzanan bir kültürel miras olarak yaşatılmaya, nesilden nesile aktarılmaya devam ediyor.

İzmir’den Hıdrellez Kutlamaları

Konak Belediyesi olarak son bir yılda hizmete aldığımız Mutlu Çocuklar Oyun Evleri'nin 11'incisini, CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in de katıldığı bir törenle hizmete aldık. Çocuklarımız, Türkyılmaz Mahallesi'nde yer alan ve geçmiş yıllarda Ayla Ökmen tarafından belediyemize bağışlanan binada oluşturduğumuz oyun evinde, ücretsiz eğitim almaya başladı.

Mutlu Çocuklar

Okul öncesi eğitim desteği içeren ve çocuklarımızın Atatürk ilkeleri izinde büyümelerini hedefleyen projemiz, "Mutlu Çocuklar Oyun Evi"nin, 11'inci, CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in katılımıyla açıldı. Rotary 2440. Bölge'nin katkılarıyla yaşama geçirilen Ayla Ökmen Mutlu Çocuklar Oyun Evi'nin tarihi binası önünde düzenlenen açılış törenine, ev sahibi Konak Belediye Başkanı Nilüfer Çınarlı Mutlu'yla birlikte katılan CHP Genel Başkanı Özgür Özel, çocukların okul öncesi eğitimde desteklenmesinin önemine vurgu yaptı. Özgür Özel, açılışını gerçekleştirdikleri oyun evinin son derece önemli olduğunu söyleyerek şu görüşlere yer verdi:

Genel Başkan Özel, kreşlerin herhangi bir hizmetle karşılaştırılmayacağını söyleyerek, "Konak'ta, belediye başkanımız Nilüfer Çınarlı Mutlu'nun hem bir kadın belediye başkanı olarak, hem sosyal demokrat bir anlayışa sahip belediye başkanı olarak, hepimizin çok önem verdiği hizmetlerinden bir tanesi olan çocuk bakım evinin, bir kreşin açılışını yapmaktan gururluyuz. Geçtiğimiz aylarda çok yapılan bir tartışmaydı. Cumhuriyet Halk Partisi'nin yapmış olduğu kreşlerin, çocuk bakım evlerinin mevzuata uygun olmadığını, kendileri tarafından işletilmesi, açılması gerektiğini söyleyip, bir yazı yollayarak bunların kapatılmasını isteyen bir adım

atmaya kalktılar. Bu adımın karşısına adeta Türkiye dikeldi. Çocukların anneleri dikeldi, büyükanneleri, dedeleri dikeldi. Çünkü kreş demek, öyle herhangi bir hizmet değil. Çünkü kreş, birincisi, yoksul çocukları hele hele böyle tamamen ücretsiz olan, ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarının eğitimine ayrılmış bir kreş demek, o çocukların sosyalleşmesini, iyi eğitim almasını, okul öncesi eğitime iyi hazırlanmasını sağlarken, bir yandan iyi beslenmesini, belki evde erişemediği proteine, süte, ete burada kavuşmasını sağlıyor. Diğer yandan çocuk burada olunca anne istihdamda olabiliyor, çalışabiliyor. Bugün sefalet ücreti verilen asgari

ücretlilere elbette bir maaş yetmiyor. Anne, alacağı ikinci maaşla evi geçindirmeye katkı sağlıyor. Anne sosyal hayatın, çalışma hayatının içine girebiliyor. Hayattan tecrit edilmemiş oluyor. Bu açıdan açılışını yaptığımız kreş son derece önemli.”

AYLA ÖKMEN'E
TEŞEKKÜR

CHP Genel Başkanı Özgür Özel, Konak'ta 300'e yakın çocuğun kreş hizmetinden ücretsiz yararlandığını duyurarak, “Son olarak Ayla Ökmen Mutlu Çocuklar Oyun Evi'ni açtık. Allah Ayla Hanım'a gani gani rahmet eylesin. Kendisi yıllar önce hayatını kaybetti ama İnönü

Ailesi'nin dostu Ayla Hanım'ın adı bu ücretsiz eğitim verecek oyun evinde yaşayacak. Anneler babalar ‘çocuğum Ayla Ökmen'e gidiyor, orada eğitim alıyor’ diyecekler. Bu da kıymetli ailesine yetecek. Biz Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olarak Konak'ta kreş sayısını 11'e çıkardık. Konak'ta 300'e yakın çocuk ücretsiz yararlanacak” dedi.

EĞİTİME
İLK ADIM

Agora, Aziziye, Balıkuyu, Beştepeler, Engelsiz Yaşam Köyü, Gültepe, İsmetpaşa, Mersinli, Toros ve Zeytinlik'te faaliyetlerine devam eden oyun evlerine bir yenisini daha ekleyerek Ayla Ökmen Mutlu Çocuklar Oyun Evi'ni hayata geçiren Konak Belediye Başkanı Nilüfer Çınarlı Mutlu, fırsat eşitliğine vurgu yaptı. CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in öncülüğünde yerelde yazdıkları başarı hikayesinin kendilerini iktidara taşıyacağını ifade eden Başkan Mutlu, “Eğitim hayatlarına ilk adımını atan Konaklı çocukların fırsat eşitliğinden yararlanmasını istedik. Özellikle kadınların sosyal ve iş hayatına atılmaları için, onların önünü açmak için, 11'inci kreşimizi açtık ve gururluyuz” dedi.

ADİL KENT,
EŞİT YURTTAŞLIK

Yola ‘Adil Kent, Eşit yurttaşlık’ diyerek yola çıktığını ve bu yolda verdikleri sözleri teker teker gerçekleştirerek hedeflere ulaştıklarını dile getiren Başkan Mutlu, sözlerini şu cümlelerle sürdürdü: “Ekonomiyi yönetemeyenlerin yoksulluğu her geçen gün daha da derinleştirdiği bu dönemde

toplumcu belediyeçilik hiç olmadığı kadar önemli. Biz çocuklarımız ve anneleri için bu adımları atıyoruz. Ailenin bakım yükünü üstlenen kadınların özgürleşmesi, çocukların cumhuriyet değerlerine yakışan eğitim almalarının sağlanması için çalışıyoruz. Aynı zamanda öğretmenlerimiz için de istihdam alanları açtık. Kreşlerimizi ücretsiz yaptık. Öğrenciler buradan, hiçbir ücret ödmeden hizmet alıyor.

Tam gün seçeneğiyle buraya gelen çocuklarımızın öğle yemeğini de biz veriyoruz. İnanıyoruz ki bütün çocuklarımız Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün devrimlerinin izinde birer meşale olarak Türkiye'yi aydınlatacaklar.”

DAYANIŞMAYA VE
ÜRETMEYE DEVAM

Tüm engellere rağmen üretmeye ve halkla dayanışmaya devam edeceklerinin altını çizen Başkan

Nilüfer Çınarlı Mutlu, “Tüm zorluklara rağmen biz halkımızla da dayanışmak için çalışırken birileri de bizi engellemeye çalışıyor.

Paramızı kesiyorlar ki kreş yapamayalım; paramızı kesiyorlar ki emeklilerimizin sosyalleşmesine destek olamayalım; paramızı kesiyorlar ki kadınların özgürlüğüne, çağdaşlığına, gelişmesine öncülük edemeyelim. İktidarlarının son

döneminde bize yaptıkları bu siyasi baskılarla aslında halkımızı cezalandırıyorlar. Ama şunu bilsinler ki bu çabalar nafiye.

Hiçbir baskı, hiçbir silkeleme, hiçbir kısıtlama Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin halka hizmet etmesine engel olamayacak. Her engele, her zorluğa rağmen biz üretmeye ve halkımızla dayanışmaya devam edeceğiz.” açıklamasını yaptı.

Konak Belediyesi ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti işbirliğiyle bu yıl 8'incisi düzenlenen, Eflatun Nuri Ulusal Karikatür Yarışması'nda dereceye giren eserler belirlendi. Bu yıl ki teması, "Susmayacağız/Şiddete Hayır" olan yarışmada dereceye giren ve eser gönderen tüm karikatüristlerimize teşekkür ediyoruz.

Çizgiler Şiddete Karşı

Konak Belediyesi ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti (İGC) tarafından düzenlenen Eflatun Nuri Ulusal Karikatür Yarışması her geçen yıl daha büyük ses getirmeyi sürdürüyor.

Sekizincisi, "Susmayacağız/Şiddete Hayır" temasıyla gerçekleştirilen etkinlikte dereceye giren eserler sahipleri ödülleri aldı. Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde (AASSM) gerçekleştirilen yarışmanın ödül töreni büyük bir coşkuyla yapıldı. Konak Belediye Başkanı Nilüfer Çınarlı Mutlu'nun ev sahipliği yaptığı yarışmanın törenine yoğun katılım oldu.

Jürinin gönderilen eserler arasında yaptığı değerlendirmenin sonunda birincilik ödülü Musa Gümüş'ün oldu. İkincilik ödülünü Kürşat Zaman, üçüncülük ödülünü ise Yüksel Can aldı. Aşkın Ayrancıoğlu Başarı Ödülü'ne layık görülürken, Konak Belediyesi Özel Ödülü ise Halit Kurtulmuş'un oldu. Jüri Özel Ödülü'nü de Serdar Sönmez aldı. İzmir Gazeteciler Cemiyeti Özel Ödülü Şevket Yalaz'a gitti. Konusu bu yıl "Genco Erkal"

olan Mustafa Bora Portre Özel Ödülü ise Serhat Kurt, Oktay Bingöl ve Eray Özbek'e verildi. Karikatür Sanatına Katkı Ödülü'ne ise Raşit Yakalı layık görüldü. Etkinlikte yer alan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Cemil Tugay, "İzmir'de bir karikatür dergisi çıkarmayı çok isteriz. Bunu yapabileceğimize inanıyorum" dedi. Başkan Tugay, tüm baskılara karşı kararlılıkla mücadele edeceklerini vurgulayarak, "Bugün haksızca baskı altında tutulan pek çok

yazar, çizer ve gazeteci var. Hepsi bizim için çok kıymetli. Bu ülkenin aydınlık olması, hepimizin nefes alabilmesi ve geleceğe dair umudu birlikte yaşatabilmek için onların varlıkları her zaman değerli olacak" dedi.

HEDEF
ULUSLARARASI OLMASI

Karikatür dünyasının önde gelen isimlerinden Eflatun Nuri'nin ismini geleneksel hale gelen yarışma aracılığıyla

yaşatıyor olmaktan mutluluk duyduklarını dile getiren Konak Belediye Başkanı Nilüfer Çınarlı Mutlu, “Karikatür belki de sanatın en zeki, en nükteli ve bazen en keskin formlarından biri. Günümüzdeki baskı ve sansür unsuru yapılan karikatür sanatının yanı sıra sizlerin de desteğiyle her geçen gün

daha da büyüyen yarışmamızı uluslararası hale getirmek için çalışıyoruz. Her sene farklı bir toplumsal meseleye dikkat çekmeye çalışılıyor. Şiddet maalesef her geçen gün büyüyen ve her an karşımıza çıkan en büyük sorunlardan biri. Kadınların, çocukların, hayvanların, kısacası hiçbir canlının güvende

olmadığı, şiddetin öznesi haline geldiği bir dönemden geçiyoruz. Böylesi yakıcı bir tablo karşısında hepimizin sorumluluğu çok büyük” dedi. Başkan Mutlu, “Pek çok mizah dergisi ile büyümüş şanslı çocuklardan biriyim” diyerek şunları söyledi: Şimdi maalesef karikatürle herhangi bir derdinizi

Birincilik Ödülü - Musa GÜMÜŞ

İkincilik Ödülü - Kürşat ZAMAN

anlatmak anında suç sayılıyor. Adalet ve özgürlükten nasibini alamayan ülkemizde, iktidarın yargıyı bir sopa olarak gösterdiği belediye başkanlarımız var. Bütün oylarımıza ve demokrasiye sahip çıkacağız. Hiçbir belediye başkanını yıldıramayacaklar, durduramayacaklar. Bu nafîle çabalara boyun eğmeyeceğiz. Genco Erkal'ı da bir kez daha saygıyla anıyorum. Hiçbir zaman boyun eğmedi, bir adım geri atmadı. Onun mücadelesi de bize ışık tutacak.”

HAKİKATİN PEŞİNDE

Bu yıl şiddet temasıyla düzenlenen yarışmanın önemine vurgu yapan İzmir Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Dilek Gappi, “Şiddet Türkiye’nin kanayan yarası”

Üçüncülük Ödülü - Yüksel CAN

diyerek şu görüşlere yer verdi: “Kadına şiddet ve çocuk istismarına yönelik farkındalık projeleri öne çıksın istiyoruz. Biz susmadık, susmamaya devam ediyoruz. Bu yarışma ve etkinliğimiz çizgileri cezalandırmaya çalışan anlayışa karşı bir isyan gecesi. Bağımsızlık uğruna kalemini satmayan, cezaevine atılan, gözaltına alınan, ayak bileklerine kelepçe takılan meslektaşlarımızla dayanışma halindeyiz.

Türkiye’nin en büyük sorunu hakikat sorunudur. Ancak biz gazeteciler hakikatin peşini bırakmayacağız.”

ÖNDE GELEN YARIŞMA

Geleneksel hale gelen yarışmanın düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür eden Eflatun Nuri Ulusal Karikatür Yarışması Genel Koordinatörü Karikatürist Sadık Pala, “Eflatun Nuri,

Türkiye’nin sayılı karikatür yarışmalarından birisi haline geldi. Amaç burada sadece karikatürleri yarıştırmak değil. Gazeteciler gibi çizerler de aynı sıkıntıları yaşıyor.

İstanbul’dan sonra en çok çizerin yaşadığı İzmir, şu anda çizecek dergi ve gazete bulamayan arkadaşlarımızla dolu. Umarım bu yarışmayı uluslararası platformlara taşıyıp çok daha güzel işler yaparız” diye konuştu.

Başarı Ödülü - Aşkın AYRANCIOĞLU

Konak Belediyesi Özel Ödülü - Halit KURTULMUŞ

Jüri Özel Ödülü - Serdar SÖNMEZ

Mustafa Bora Portre Ödülü - Serhat KURT

İGC Özel Ödülü - Şevket YALAZ

Mustafa Bora Portre Ödülü - Oktay BİNGÖL

Adını ve kimliğini İzmir Limanı'ndan alan "Punta", 1800'lerden beri şehrin çekim merkezi. Cumhuriyetin ilanıyla adı Alsancak olarak değişen semtin, dinamik ve çok kültürlü yapısı, gençlere miras.

Dünden Bugüne Şehrin Kalbi

En lezzetli pastaları almak için buraya gelin. Yol üzerindeki Vasil'in pasta fırınından yükselen koku, Kokaryalı'nın, Karantina'nın bile hanımlarını çekiyor. Biraz ileride Paradisolar'ın, onun yanında, sokak içinde Madam Consola'nın pasta fırını, limana yaklaşırken ise Ülkü Pastanesi var.

Tiyatro veya sinema izlemek için buraya geleceksiniz ya nasıl olsa, bu muhteşem tatlar size eşlik edecektir. Cumbalı evlerdeki merdiven başı sohbetlerine de katılırsınız mutlaka. Belki Garibaldi futbol takımının başarısını, belki de genç Türkiye Cumhuriyeti'ni konuşuyorlardır.

Punta albümünde, geçen yüzyılın başından Cumhuriyete uzanan bu yolculukla, sözü edilen uğrak yerler bitmez. Punta'nın kalbi Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni anlatmak için mekanları bugüne uyarlayalım; Vasil'in pasta fırını yok artık. Paradisoların yerinde şimdi çok katlı bir iş merkezi yükseliyor. Levantenlerin ünlü pastanelerinin yerini, "ülkü" adıyla kurulan şimdinin

Sevinç Pastanesi almış çoktan. Saint Joseph Lisesi'nin arka sokağındaki bir asrı geride bırakan "Zeynel Ergin Gevrek Fırını" semtin en ünlüsü. Cumbalı evlerde merdiven başı sohbetleri yapmak için, bu binalarda kurulan kafelere gitmek gerekiyor artık. Son yıllarda sayıları hızla artan kitabevlerindeki canlılık diri tutuyor burayı. Gül Sokak'tan limana, oradan Alsancak

Mustafa Denizli Stadı'na dek uzanan Punta'nın kalbi bir şekilde atmaya devam ediyor. İzmir'e kimliğini veren, yabancı nüfusu buraya çeken liman, yerleşimin liman çevresinde başlamış olmasından Punta'nın varlık nedeni.

İlk Alsancak sakinleri, 1800'lerin ortasında liman inşaatının başlamasıyla adalardan gelen Rumlar. Alsancak'ın en eski adı Punta için anlatılan ilk hikayelerden biri de bu döneme ait. İzmir'in rutubetli havası ile delici soğuğu ciğerlere işleyince limanda çalışanlar zatüre oluyor. İşçilerin akciğerinde oluşan nokta şeklindeki lekeler, Rumca "nokta" anlamına gelen punta sözcüğünü akıllara kazıyor, rivayete göre. Prof. Dr. Bilge Umar, "İzmir'de Yunanlıların Son Günleri" adlı kitabında anlattığı ise daha gerçekçi: İtalyanca "sivri uç" demek olan punta, şehrin liman

bölümünün körfeze doğru uzanmış, sivri bir burun biçiminin adı. Levantenlerin nüfusu, tren yolu yapınca artıyor. Rum akını başlayınca, Kahramanlar'dan, kısalığı nedeniyle "denize 125 adım" denilen Gül Sokak'a akıyor nüfus. Gül Sokak'taki konsoloslar ile yabancılar ise Birinci Kordon'a göçüyor.

LEVANTEN YAŞAMI

Kent ekonomisine hakim olan kesim, arka planda sosyal yaşamını da kuruyor burada. 1700'lerde şimdiki Türkan Saylan Kültür Merkezi'nin bulunduğu alanda Rum kilisesi varmış. Rumların kilisesi değil ama İtalyan Domeniken Kilisesi bugüne kadar ulaşıyor. Meskenlerini 1845'te yangında yitiren Domenikenler, 12 yıl sonra Punta'dan arazi satın alarak küçük bir kilise inşa ediyorlar. Çoğunluğun İtalyanlar ile Maltalıların oluşturduğu, Punta'da katoliklerin sayısı günden güne artıyor. Fransızca, İtalyanca ve Rumca'nın hakim olduğu bölgede, geçen yüzyılın başlarında pek Türkçe konuşulmuyor. Sonra tüm Levantenlerin ortak dili Frenk Yunancası oluyor. Çoğunluğu İtalyanlar oluşturuyor. Baltazziler, Capadonalar, Delionardiler, Vitaliler, Giraudlar'ın bir kolu, burada yaşayan ailelerden. Avrupa sosyetesinin eğlenmek için Punta'ya geldiğinden söz ediliyor. Avrupa'nın tiyatroları da burada konaklamış. Semtin unutulmayan Levantenleri arasında 1971 yılında vefat eden Arnavut

asıllı Madam Mary Gurassi var. Savaş sırasında madamın evi yakılıyor. Dönemin valisi kendisine, yeni bir ev yapılacağını söylediğinde şunu aktardığı biliniyor: "İstemem! Cumhuriyetimizin paraya ihtiyacı var. Vatan sağ olsun." Mübadeleden önce adalardan Türk nüfusu göç ediyor Punta'nın kalbine. Mübadele sonrası ise özellikle Girit Adası'ndan gelenler oluyor. 1923 sonrasında semte, "Alsancak" adı veriliyor. Ancak semtin adının Türkçe olması, burada yaşayan yabancıların dışlanması

anlamına gelmiyor. Ve buradaki yaşam hep hoşgörü ve yardımlaşma ekseninde akıyor. Öyle ki iyiliksever Rum doktor Harikopulos, şimdiki askeri gazinonun karşısındaki muayenehanesinde her Cuma günü Türk hastalara ücretsiz olarak bakıyor, onlara ilaç veriyor. Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nin girişindeki Garibaldi Spor Kulübü ise yabancı takımlar yasaklanınca kırmızı-lacivert renklerini Altınordu ile birleştiriyor. Birçok İtalyan kökenli İzmirli, Garibaldi'de top koşturuyor.

CUMBALI EVLER

Rum ve Levanten evlerinden geride kalanları görmek için, Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni kesen sokaklara dalmak gerekiyor. Gazi Kadınlar ve Muzaffer İzgü sokakları kafeleriyle gençlerin uğrak durakları arasında. Buradaki evler, özenle saklanan çerçevesi resimlerden fırlamış da gelmiş gibi. Civardaki yapıların hemen hepsi, yabancı gözler için birbirine benziyor. Ancak bilen biliyor ki her birinin mimari özellikleri farklı.

Eski dönemlerde bu evlerde yaşayanlar statülerine göre konumlanmışlar. Evler de buna göre biçimlenmiş. Nüfuslu bir ailenin konutu çift balkonluyken kendi halinde yaşayan bir ailenin evi küçük olmuş.

SEVİNÇ

Son 70 yıldır İzmir'de değişmez bir tarif noktası; Sevinç Pastanesi de bu bölgede. Pastanenin İzmir'e gerçek anlamda çikolatalı pastayı, milföyü, küçük tuzlu pastaları kazandırmış olması;

ürün ve hizmet kalitesinin hep korunması aranan bir yer olmasını sağlamış. Kenan Pelit'in, ağabeyi ile Zonguldak'ta başlayıp, 1954 yılında Alsancak'ta Ülkü Pastanesi ile süren macerasının meyvesi bu mekan. İlk olarak Kıbrıs Şehitleri Caddesi üzerinde kurulan Ülkü, 1958'de "Sevinç" adını almış. 1965 yılında da şimdiki yerine taşınmış. Ve Sevinç Pastanesi sadece lezzetli ürünler sunan bir mekan değil, orası aynı zamanda İzmirlilerin yaklaşık 60 yıldır buluşma noktası.

Basılı olarak yayımlanan en eski İzmir fotoğrafları Prof. Dr. Çınay Atay'ın "19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları" kitabında bahsettiği, 1854-56 yıllarında E. Chardlyon tarafından çekilmiş üç kare olarak karşımıza çıkıyor.

Geçmiş Zaman Olur Ki...

Fotoğraf dünyanın her yerinde geçerli ortak bir dildir. Fotoğraf aracılığıyla derdinizi anlatabilir, bir konuya dikkat çekebilir, insanları harekete geçirebilirsiniz. Çağının insanını, doğasını, sanatsal yaklaşımını, beğenilerini aktaran fotoğraf öncelikle belge niteliğini taşır. Mimari ve kent fotoğrafları da bu dilin güçlü bir parçasıdır. Mimari fotoğraf, yapıyı ve mimarın derdini anlatmanın yanı sıra kent dokusunu oluşturan bir puzzle parçası olarak kentin kültürünün,

geleneklerinin, ekonomisinin somutlaşmış bir yansımasıdır. Yapıların, doğal ve kamusal alanların oluşturduğu üst ölçekli kent fotoğrafları ise bu puzzle hakkında genel bilgi verir, aurasını gösterir. Kent fotoğrafları önemli belgelerdir.

Neydik, ne olduk, ne olacağız sorularının cevabını bulmamıza yardımcı olur. Fotoğrafçı ise çağını görsel olarak yazan bir tarihçidir. İzmir'i de eski fotoğraflarına bakarak okuyor, o yıllardaki mimariyi ve şehirleşmeyi bugünümüzle

kıyaslayabiliyoruz. Basılı olarak yayımlanan en eski İzmir fotoğrafları Prof. Dr. Çınay Atay'ın 19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları kitabında bahsettiği 1854-56 yıllarında E. Chardlyon tarafından çekilmiş üç kare olarak karşımıza çıkıyor.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE

Geçmişten günümüze ulaşmış binlerce fotoğraf var, günümüzden geleceğe ise milyonlarca fotoğraf yolculuk yapacak. Bugün çektiğimiz fotoğrafların kıymeti belki bundan 100

yıl sonra anlaşılacak. O yüzdendir ki bir fotoğrafçı yaşadığı kenti, sokakları, binaları, insanları, kültürünü fotoğraflamak ve geleceğe miras bırakmakla sorumludur. Eskiden Bahaettin Bediz'in, Sebah ve Joaillier'in, Hamza Rüstem'in, Foto Cemal'in ve diğerlerinin yaptığını şimdi İzmirli fotoğrafçılar yapmalılar.

Eski İzmir fotoğrafları, o zamanlar İzmir'in ne güzel bir kent olduğunu gösteriyor. İzmir yangınından sonra birçok tarihi yapı yok olsa da kalan kültür miraslarının kent yaşamına kazandırılması çok önemli bir konu. İzmir'in

ve Ege bölgesinin iktisadi gelişiminde öncü olan endüstri yapılarından Şark Sanayi Fabrikası, Elektrik Fabrikası ve Sümerbank Fabrikası bunlardan bazıları. 1929 yılında Elektrik Fabrikasının elektrik üretimine başlamasıyla İzmir'de endüstri ve küçük sanayi tesisleri gelişmeye başlamış, atlı tramvaylar yerini elektrikli tramvaylara bırakmış, şehirde ulaşım güçlenmeye başlamıştır.

Şehrin önemli semtleri ve ana caddeleri aydınlatılmaya başlanmıştır. Önünden her geçtiğimizde içimizi burkan, burası ne güzel bir sanatsal

mekan olurdu diye bize hayaller kurduran bu yapılara eğer bir şeyler yapılmazsa maalesef yok olup gidecekler ve iş işten geçecek. Bu ve bunun gibi kaderine terk edilmiş tüm tarihi yapılar şehrin kültür, sanat ve sosyal yaşamına dahil edilmelidir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin restore ettiği Havagazı Fabrikası gibi, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kente kazandırdığı Eski Tekel Fabrikası yeni adıyla İzmir Kültür Sanat Fabrikası gibi. Acil olarak kurumlar arasındaki çekişmeler, anlaşmazlıklar ve sorunlar bir kenara bırakılarak

kültürel mirasa siyaset üstü pencereden bakılmalı ve gerektiğinde elbirliğiyle hareket edilmelidir.

GÖRSEL TARİH

İnsanların çoğunun yaşamı müteahhitlerin yaptığı, mimari bir dili olmayan apartmanlarda geçerken kimi insanlar modern yapılarda, rezidanslarda, gökdelenlerde yaşıyor kimileri ise tarihi yapılarda hayatlarını geçiriyor. Genelde çoğumuz tarihi bir yapıya girince kendimizi daha sıcak ve keyifli bir ortamda hissetmiyor muyuz, zamanda

yolculuk yapmıyor muyuz? Mekanların insanların ruh hali üzerinde etkisi olduğu bilinen bir gerçek. Bir gerçek de tarihi dokunun korunduğu yerlerde suç oranının diğer yerlere oranla düşük olması. Rahmetli Oktay Ekinci'nin bir araştırmasından elde ettiği bu tespit dikkat çekici. Konuyu tekrar fotoğrafa getirecek olursak, görsel tarihçi dediğimiz fotoğrafçıların üzerinde durması gereken en önemli konular kültür mirasımızdır.

Bu fotoğrafların önemine bir örnek ise 6 Şubat 2023'teki Kahramanmaraş ve Hatay depremleri sonrasında zarar gören tarihi yapıların ve eserlerin deprem öncesine ait fotoğrafları aracılığıyla gerçekleşen "Tarihi Geri Getir" projesidir. Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Ege Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ve Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu işbirliğiyle gerçekleşen bu projeye Türkiye'nin dört bir yanındaki fotoğrafçılar arşivlerinde bulunan deprem bölgesindeki tarihi dokuya ait fotoğrafları göndererek destek oldular ve bu fotoğraflar sayesinde yapılar aslına uygun olarak restore edilecek. Sonuç olarak tarihi mirasın korunması konusunda hepimize görev düşüyor.

Belediyeler, devlet kurumları, odalar, dernekler ve vatandaş birlik olmalı, sadece fotoğraflarda yaşayan bir kent değil, gerçekte yaşayan bir kent emanet etmeliyiz gelecek kuşaklara...

Türkiye'nin ve Avrupa'nın kadın temalı tek tiyatro festivali olan "Kadın Oyunları Festivali"ne, Konak Belediyesi olarak ev sahipliği yapmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

Kadın Oyunları

Konak Belediyesi'nin ev sahipliğinde düzenlenen Türkiye'nin ve Avrupa'nın kadın temalı tek tiyatro festivali olan, Kadın Oyunları Festivali büyük bir heyecanla gerçekleşti. Festivalin açılış gösteriminde sahnelenen, "Othello! Seyircili İntikam Provası" büyük beğeni topladı. Atölye Kültür Sanat, Kafa Radyo ve Çok Şey Yapan Adam Mert Güner iş birliğiyle düzenlenen festivale katılım yoğun oldu.

Gösterimlerde yer alan Konak Belediye Bakanı Nilüfer Çınarlı Mutlu, açılış oyunu öncesi sahneye çıkarak, oyunculara çiçek sundu.

Başkan Mutlu burada yaptığı konuşmada, "Atölye Kültür Sanat'ın İzmir'de ağırlamaktan mutluluk duyduk. İlk kez İzmir'e geldiler. Bu proje kapsamında toplam 8 şehirde, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle etkinlikleri devam edecek. İzmir'deki oyunlardan elde ettikleri gelirle de kız çocuklarını okutacaklar. Bu çok yetenekli genç arkadaşlara bizimle birlikte oldukları için çok teşekkür ediyorum" dedi. Festival kapsamında, "Yaban Arısı", "Havva", "Gülistan", "Hikayesinde Senden Bahsetti" adlı oyunlar da sanatseverlerle buluştu ve yoğun alkış aldı.

Türkiye'nin ilk deri profesörü Tuncay Yakalı şimdilerde bir yandan saraçlık yapıyor bir yandan da tutkusu olan deniz ve kültürüyle iç içe yaşıyor.

Aluta'nın Peşi Sıra...

Deri bir serüvendir. Yerkürede insan var olduğundan bu yana, bir biçimde hayvanlardan yüzülen deri değişik amaçlar için hep kullanılmıştır. Anadolu insan yaşamını 10 bin yıl öncesine götüren bulguların merkezi Konya'nın Çumra İlçesi Çatalhöyük Ören Yeri'nde günışığına çıkartılan kaya resimlerinde; avcının, avladığı hayvanın derisini yüzerek post amaçlı giyim malzemesi biçiminde kullandığını görürüz.

Yıllar önce National Geographia dergisinin kapağını süsleyen fotoğrafta; buzullardan çıkartılmış, eski çağlardan kalma bebek mumyasının üstündeki kürk giyim eşyası, yüzülen derinin dikilerek modele dönüştüğünü bizlere gösterir.

Yine Anadolu'ya dönecek olursak; Selçuklular'ın, dönemin Anadolu'sunun ağır geçen kış koşulları dolayısıyla kürk yapımında ileri olduklarını ortaya koyar. Osmanlı döneminde ise deri işleme küresel ölçekte ün kazanmış, ilk organize sanayi bölgesi diyebileceğimiz, İstanbul'daki Kazlıçeşme deri işleme bölgesi, Padişah Fatih Sultan Mehmet tarafından 360 debbagin bir araya getirmesiyle kurulmuştur. Padişah, burada işlenen derilerin son ürüne dönüşmesi amacıyla ayrıca yakınındaki Saraçhane'yi de inşa ettirmiştir.

Gâzi Mustafa Kemal Atatürk de dericiliğin önemini, değerini bilmekten hareketle, Cumhuriyet'in hemen ilk yıllarında, Ankara'daki Çiftlik'te bir tabakhanenin kurularak yabancı bilim insanlarının burada eğitim hizmeti vermelerini sağlamıştır. İzmir'de, 1955 yılında kurulan Ege Üniversitesi bünyesinde de deri alanında eğitim öğrenim programlamasının daha başlarda yapıldığını görmekteyiz.

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi bünyesinde ilk olarak 'Lif Teknolojisi' adını taşıyorken daha sonra, 'Mühendislik Fakültesi Deri Mühendisliği' bölümüne dönüştürülen kurumun ve ülkemizin ilk deri profesörü Tuncay Yakalı ile dericilikten, emekli olduktan sonra uğraşı alanı seçtiği saraçlığına ve tutkusu denizcilığe keyifli bir söyleşi yaptık.

Değerli Tuncay Hocam, Prof. Dr. Mustafa Harmancıoğlu, Ege Üniversitesi bünyesinde Lif Teknolojisi Bölümü'nü kurmuştu. Bölümün adı daha sonra Mühendislik Fakültesi Deri Mühendisliği Bölümü'ne dönüştürüldü ve siz deri konusunda, ülkemizde, profesörlük unvanını almış ilk akademisyensiniz. Süreçle ilgili neler söylersiniz?

Prof. Dr. Mustafa Harmancıoğlu hocamız, lif teknolojisi ve tekstil maddeleri konusu üzerine çalışmış çok değerli

hocamızdır. Cumhuriyet'in ilanını izleyen ilk yıllarda, Atatürk'ün, Ankara'daki Çiftlik'te kurdurduğu ilk tabakhanede öğrenim görmüştür. Buradan aldığı deri teknoloji konusunun; 1965-70 yıllarında geleceğini ve ülkemizdeki eksikliğini gören ilk akademisyendir. Nitekim bu konuyu; başında bulunduğu kürsüde, lif teknolojisi bünyesi içine katma vizyonuyla beni bu konuya yönlendirdi ve bir Alman bursu bularak, 1966 yılında asistan girdiğim okulda, daha ilk altı ayımın içinde deri

kimyası ve teknolojisi dalında doktora yapmak üzere Almanya'ya gönderdi. Özetle, rahmetle andığım sevgili hocam Prof. Dr. Mustafa Harmancıoğlu, deri konusunun bir bilim dalı olarak Ege Üniversitesi bünyesinde ele alınmasına önayak olmuş, ülkemizdeki ilk akademisyendir. Almanya'dan dönüşümde de bilim dalı ve kürsünün adı deri ve lif teknolojisi olarak değişti, ardından da Mühendislik Fakültesi Deri Mühendisliği Bölümü oldu. Değerli Harmancıoğlu Hocamı, saygı ve rahmetle anıyorum.

Akademisyenlik özgeçmişinizi özetler misiniz Hocam?

İlk yıllarda Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi bünyesindeki bu bölümde, Almanya'dan döndükten sonra, 1971 yılında, deri teknolojisi konusunda çalışmalara başladım. 1975 yılında doçent, 1982 yılında profesör oldum. Aynı yıl çıkan YÖK Yasası nedeniyle çok sevdiğim akademiden ayrıldım. Özel sektörde, deri fabrikalarında, tabakhanelerde 25 sene deri üretim sektörü içinde bilfiil çalıştım. Bilimi pratiğe uygulama şansım oldu. Üniversiteden ayrıldığım 1982 yılından sonra özel sektörde çalışırken bir yandan da öğrencilerimiz hocasız kalmasın, diye, 8-10 sene kadar haftada üç, dört saat üniversitede dışarıdan hoca olarak ders vermeyi sürdürdüm.

Akademisyen olarak deri bölümünü niçin seçtiniz? Deri işleme sizin için ne ifade ediyor?

Yapı olarak bir şey üretmeyi seven bir karakterim. Balkan göçmeniyiz. Dedelerimden birinin aile mesleği yüzülmüş deriyi işleme anlamına gelen tabaklık yani debbağlıkmış. Herhalde genetiğimde var. Ben de deri işini, gerek akademik yaşamımda gerekse de deri fabrikalarında çalışırken çok severek yaptım.

Üniversitede de akademisyen olarak, ayrıca özel sektörde giysilik amaçlı deri işleme ve deri konfeksiyon alanlarında kaçar yıl çalıştınız?

Üniversitede 20 yıl, özel sektör olarak deri fabrikalarında 25 yıl çalıştım. 20 yıl öğrendim ve öğrettim. 25 yıl da deri işleme yani tabaklıktan deri konfeksiyona üretim yaptım. Bu arada deriyle ilgili bir de kitap yayımladınız.

Evet, kürsü arkadaşım Doç. Dr. Yalçın Dikmelik ile birlikte eksikliğini hissettiğimiz için Deri Teknolojisi adıyla kitap yayımladık.

Akademisyenlikten ve özel sektördeki çalışmalarınızdan emekli olarak ayrıldınız ama hâlâ deriden kopamadığınızı görüyoruz. Evinizde oluşturduğunuz atölyede saraçlık yapıyorsunuz. Saraç olarak çalışmak sizde nasıl bir duygu oluşturuyor? Saraçlığı niçin seviyorsunuz? Neler üretiyorsunuz?

2008 yılında kendimi emekli ettim. Artık içselleştirdiğim tutkularımla baş başa kalabilirdim. Sevdiğim hobilerime döndüm. İki sevdiğim uğraş alanım oldu yaşamımda.

Birincisi ki mesleğim deri, ikincisi ise çocukluğumdan beri denizcilik ve tekne. Deri ve deniz; yani iki 'de'.

Dericiliği, akademik boyutta, ayrıca pratiği ile doya doya yaptım. Tutkum olan denizciliğe ise yoğun çalışma yılları içinde vakit ayıramadım. Ama gene de o yoğun yıllarda, 1994 yılında kendime ilk teknemi aldım. 10.5 metre boyunda. Ağaç bir yelkenli tekne idi. Adını "aluta" koydum. Adı gene dericilikten gelme. Doğu ve güneydoğu bölge insanları kadim yıllarda

avladıkları hayvanların derilerinin topraklara deri taraflarının sürtülmesi yoluyla bozulmazlık özellikleri kazandığını keşfetmişler. Yalnız bu iş bazı topraklarda olurmuş, her toprakta olmazmış. Yani tabaklayan toprakları bulmuşlar. Bu topraklar alüminyumlu topraklarmış. Böyle toprakların adı "alu" imiş onların dilinde. Gene onların dilinde "ta" tabaklama anlamına gelirmiş. Anlaşılmıştır her halde teknemin 'Aluta' adının nereden geldiği? Yani yine deri.

Evet, dericiliğin dışında diğer tutkunuz deniz ve yelkenli. Sahip olduğunuz teknenin özellikleri nedir? Nerele gidiyorsunuz? Teknede, denizde zaman geçirmek nasıl bir duygu.

İlk teknem Aluta ile çalıştığım yıllarda pek fazla gezemedim. Ama onu çok sevdim. Ancak boş olduğum hafta sonları ona gidip kısa geziler yapıyordum. Kısa, derken genelde yıllık tatillerde, Çeşme'den Gökova Körfezi'nde limanımız olan Karacasöğüt Köyü ve Koyuna gidip gelirdik çocuk. 200 - 2008 yılında emekli olunca Aluta'yı sattım çünkü ahşap olduğu için bakımı

zordu. Yerine yine yelkenli tekne aldım ama bu sefer polyester ve bakımı kolay bir tekne idi ve bir yaşında, 12 metre boyunda daha büyücek bir tekne idi. Onun da adı Aluta oldu. Kendisi uzun yıllar Gökova'nın Karacasöğüt Koyu'nda barındı.

Şimdi Datça'ya bağlıyorum. Artık vaktimiz olduğu için Karadeniz hariç, ülkemizin ve Ege'nin bütün denizlerinde dolaşıyoruz. Bu arada, teknelerimin kaptanları hep benim. Gezilerimi ve ilginç anıları, Yelken Dünyası ve Yacht Türkiye dergilerinde, 1990'lı yıllarda sürekli olarak yazdım.

Bugünlerde de sözünü ettiğiniz dergilerdeki yazılarınızı Poseidon Sularında Seyir adlı kitapta topladınız. Bu kitapla ilgili neler söylersiniz?

Teknemin adının Aluta olduğunu söylemiştim. Aluta, eski dönemlerde dericilikte tabaklamadan gelir. Alüminyum tabaklama sözcüklerinin ilk iki hecesinden oluşur. Denize tutkuma koşut deniz kültürünü de hep içselleştirmeye çalışmışımdır. Dergilerdeki yazıları bu kültüre dayalıydı ve dergi sayfaları arasında kalıp gitmelerine gönlüm razı olmadığı için kitap olarak yayımladım.

Peki, söyleşimizin burasında geldik son uğraş alanınız saraçlık konusuna. Bunu anlatır mısınız?

Son mesleğim önemli bir zanaat olan saraçlık. Dolayısıyla saraçlığın ana malzemesi deriye yine elimi sürüyor, onun kokusunu alıyorum. Bu mesleği pandemi döneminde edindim. Evde hapis geçen aylarda önce

kendime bir iş tezgahı masası yaptım. Sonra alet edavat edindim. Bunun için gerekli malzemeleri satın aldım. İlgili internet sitelerinden bilgiler ve fikirler edindim, işe başladım. Önceleri bileklikler yapmayla başladım. Süreçte sırt çantası, cüzdan, kemer, çanta, anahtarlık, gözlük kılıfı ve benzeri şeyler yapıyorum. Yaptıklarımı eşe dosta, arkadaşlara hediye ediyorum.

Özetlersek saraciye; benim bir diğer mesleğim, sevdiğim bir hobim oldu.

Halkbilimi alanında dericilikle ilgili söylenmiş atasözleri vardır. Bunlardan birisi, "Tabak, sevdiği deriyi yerden yere çalar", şeklindedir. Ben de bu güzel, anlamlı sözün gereğini yerine getirmekle meşgulüm.

Sefarad Yahudileri, 1492 yılında yurtlarından kopup geldikleri Anadolu’da, yerel halkla dostluklarını, bilgi birikimlerini ve kültürlerini paylaştı. Kültürleri arasında yer alan ‘karambol’ adlı oyun da paylaştıkları arasındaydı. Bu farklı oyun İzmir’in çeşitli yerlerinde uzun yıllar oynandı. Şimdi ise sadece Tire’de oynanıyor.

Karambol

Tire İzmir’in tarihi birikimi en zengin ve eski ilçesidir. Bu zenginliklerin bir parçası da sadece Tire’ de oynanan ‘Karambol’ oyunudur. Eskiden İzmir’de, Kadriye Mahallesi’nde de ‘karambol’ oyununun oynandığı bir kahve varmış. Adına ‘Meşe Kahvesi’ denirmiş. Mahallenin gençleri,yetişkinleri ‘karambol’ oyununu oynarmış.

İspanya da Petang diyorlar bu oyuna. 1492 yılında yurtları olan İspanya’dan kopup gelen Sefarad Yahudileri İspanya’da oynadıkları kendilerine özgü bir oyunu da beraberlerinde getirdiler.

Karambol adını verdikleri bu oyunu yıllarca Tire’ de açık alanlarda oynadılar. Oynamakla kalmadılar kapı komşusu oldukları Müslüman yerli halka da bu oyunu öğretiler. Oyun Tire’de o kadar çok sevildi ki İsrail devleti kurulduktan sonra, Museviler Tireyi terk etse de geride bıraktıkları karambol oyunu, “kırk yıllık kahve hatırı” gibi unutulmadı.

Şimdilerde ise gençlerin pek özenmediği bu tarihi oyun orta yaşlı Tireliler tarafından yaşatılmaya çalışılıyor. Eskiden Kavakdibi Kahvesi’nde

bulunan sahada kıyasıya müsabakalar yapılmış. Gecenin geç saatlerine kadar süren karşılaşmalar sayesinde kahvehane dolup taşarmış. Bu saha artık kullanılmıyor. Duvardaki son skor yenilginin de bir izi sanki. Şu an sadece 2008 yılında belediye tarafından düzenlenen Alay Parkı’ndaki sahada orta yaşlı insanlar tarafından oynanıyor. Kurallarının kolay olduğu ancak iyi oynamak için tecrübe isteyen bu oyunu izleyenlerde oynamak ve öğrenmek istiyor Eskiden müşteri çekmek için kahvehaneler karambol sahası yaparlarmış.

Oyunu oynayanlar zeminin önemine de değinmeden yapamıyorlar ve yeni yapılan zemini tümsekli buldukları için beğenmiyorlar ve Kavakdibi'nde yeni saha istiyorlar.

Karambol 4x12 metre boyutundaki parlatılmış beton zemin üzerinde oynanan bir oyun. Etrafında 10 cm'lik bir tahta çevrili. Saha üzerine belli aralıklarla sıralanan ve adına "lek" denilen hedefler yer alıyor. Oyunda kullanılan topa "meşe" deniyor. Meşe şimşir ağacından yapılıyor.

Yörede şimdi meşe yapan tornacıların sayısı da azalmış durumda. Meşenin ağır olması hedefe düzgün gitme, sapmama açısından önemli.

ÜZERİNE KİTAP

Geçmiş yıllarda Levent Ertekin tarafından kaleme alınan ve Konak Belediyesi Kültür Yayınları tarafından basılan, "Sınırlar Ötesinden Kültür Misafiri Karambol" adlı kitabın konusu, 1492 yılında Seferad Yahudilerinin İspanya'dan sürgünü sonrası dünyaya

Osmanlı'nın bu vatansız, yurtsuz kalan insanlara Selanik ve İzmir'de kucak açıp yerleştirmeleriyle başlıyor. Sefarad Yahudileri, Tire'de de kendilerine yer buluyor. Tire'de kendi adına yaptırdığı büyük bir medresesi olan Molla Arab'ingirişimiyle bu bölgeye yerleşen Sefarad Yahudileri, Tire'ye beraberinde oynadıkları Karambol oyununu da getiriyorlar.

BİLARDO GİBİ

Karambol oyunu büyük ölçüde bugün oynanan bilardoya benzerlik gösterir. Bilardonun zeminde ıskatasız elle oynanan şekli de denebilir. Oyun için öncelikle iyi bir oyun sahası gerekli. Oyun sahasının standartları var. Bunun için 12 metreye 4 metrelik bir alan gerekli. Yerden bir miktar yükseltilmiş olan bu alanın içi, parlatılmış betondan tam düz ve paraleldir. Sahanın hemen yanında yaklaşık 30 cm bantlar bulunur. Saha düzgün perde betonla yapılır. Zemin engebeliyse bu oyunu oynayamazsınız. En küçük bir meyil, engel, oyun alanını bozmaktadır. Sahanın 4 metrelik olan kısmındaki bant üzerinden oyuncular başlama vuruşu yapar.

Oyun, karambol sahasına belli aralıklarla dizilen 4 'lek' ile oyuna ilk başlayanın, bu 'lek'leri yıkmak esası üzerine kurulmuştur. Oyuncular sıra ile saha kenarındaki başlama bandından meşesini 'lek'leri vurmak için fırlatmak suretiyle

oyuna başlar. Karambol platformunda kısa kenar tabir edilen kısımda, karambol meşesi elle dizili 'lek'leri hedef olarak atılır.

Oyuncunun 4 'lek'i birden yıkması oyunu kazanması anlamını taşır. Ve böylece 1 sayı almış olur. Sırasıyla yapılan atışta oyuna başlama önceliği 'lek'lerden en fazla yıkan oyuncunudur. Amaç 'lek'lerden birini vurarak oynama sırasını sürekli olarak kendinde tutma üzerine kuruludur. Oyun içerisinde vurulan meşenin sahibi oyundan diskalifiye olmuş olur. Oyuncular, eğer yerde birkaç

'lek' bulunuyorsa, yakınında bulunan 'lek'i vurarak rakip oyuncunun meşesine yaklaşmak suretiyle vurma ihtimalini arttırırlar. Karambolde tıpkı bilardo da olduğu gibi direkt atış yerine indirekt atışlar da yapılabilir. Bunun için sahanın kenarındaki oyuncu bantları kullanılabilir. Verilen farklı açılarla meşe, 'lek'i ya da rakibin meşesini vurma üzerine kurgulanır. Karambol oyunu 8 sayı alanın maçı kazanmasıyla son bulur. 8 sayıyı kim alırsa o maçın galibidir. 7 sayı alan kişi; oyun içinde "çardak" tabir edilen kavramla rakibini oyundan düşürmek, moral

açısından karşısındakini zora sokmak anlamında "Çardağı kurdum" diyerek oyun alanında çalım atar. Böylece maçı kazanmaya çok yakın olduğu mesajıyla birlikte psikolojik üstünlüğü sağlamış olur.

Oyun bireysel oynandığı gibi takım olarak da oynanır. Bireysel oyunda karşılıklı iki kişi oynarken takım oyununda ikişerli takım elemanı olmak üzere 4 kişi aynı anda oynarken bugün çok fazla oynanmamasına rağmen oyun kuralı olarak üçerli takım halinde 6 kişi olarak da oynanabilmekte.

Dünya edebiyatının klasik eserlerinin görsel temsilini içeren farklı bir sanat disiplini Zehra Atabey tarafından işleniyor. Sanatçı Zehra Atabey'in eserlerinde renkler kelimelerin yerini alıyor.

İmgesel Pasajlar

Belediyemiz bünyesinde olan İzmir Mask Müzesi'nde farklı bir sergiye ev sahipliği yaptık. Sanatçı Zehra Atabey'in, "İmgesel Pasajlar" kişisel illüstratif poster sergisi, edebiyat dünyasına imgesel bir bakış sundu. Belleklerde yer edinen romanlara afiş yapan sanatçı Atabey, edebiyatın renkli dünyasını illüstratif posterlerle yorumladı.

Zehra Atabey, eserleriyle ilgili olarak, "Kelimelerin gücünü ve maskelerin sembolizmini bir araya getirerek, izleyiciyi görsel sanatlar ve edebiyatın iç içe geçtiği bir yolculuğa çıkarmayı hedefliyorum" diyor. Atabey, "Her romanın ardında, kahramanın taşıdığı maskeler ve yüzler vardır. Son sergimdeki eserlerim, klasik eserlerin görsel yorumları aracılığıyla, maskenin ardındaki anlamları, insanın çok katmanlı kimliğini, yüzeyin

altında yatan derinlikleri keşfetmeye davet ediyor" yönünde görüş belirtiyor. Edebiyat, insanın duygu ve düşüncelerini zaman ve mekanın ötesinde birleştiriyor. Her bir kelime, her bir cümle duygu ve düşüncüyü şekillendiriyor. Zehra Atabey'in eserleri, sadece kelimelerle var olan bu dünyaları görselleştirerek, daha geniş bir anlayışa taşıma çabası içeriyor. İmgesel Pasajlar

kişisel illüstratif poster sergisi, dünya edebiyatından klasik romanların derin anlamlarını, tarihsel bağlamlarını ve kültürel etkilerini görsel bir dil aracılığıyla yorumladığı karakteriyle, hafızalardaki yerini aldı.

Sergide yer alan eserler, bir romanın afişi, sadece estetik bir öge olmanın ötesine geçiyor ve kitaptaki derin temaları, karakterleri ve duyguları

simgeleyen bir mesaj verdi. Renk, tipografi ve illüstrasyon kullanılan her eserin, dünya edebiyat tarihindeki yerini alan romanları, sanatçının gözünde yeniden şekillendirdiği görüldü.

Zehra Atabey'in yapıtlarında kelimelerin yerine geçen renk, tipografi ve illüstrasyonlar, edebiyatın zenginliğini ve derinliğini yeni bir biçimde keşfetmemize olanak tanıyor.

Görme engelli olması onu hayatın ritminden uzak tutmadı. Olağanüstü müzik yeteneğiyle öğrencisi olduğu konservatuvarın sonraki yıllarda, Prof. Dr. ünvanıyla hocası oldu. 1960 yılında oluşturulan İzmir Belediyesi Senfoni Orkestrası'nın kurucuları arasında yer alan Prof. Dr. Önder Kütahyalı'nın yetiştirdiği öğrencileri, ülkemizin prestijli orkestralarının sanatçıları.

Görmeye İlle de Işık mı Gerek?

Türkiye’de müzik yazarı denildiğinde akla ilk gelen isimlerden birisi de Prof. Dr. Önder Kütahyalı’ydı. Kendi tabiriyle, “ünlü” değildi. Ünlü olmayı kendisinin istemediğini aktararak şöyle derdi: “Ünlü olsaydım çok üzülürdüm. Hem hata yapma hakkımı saklı tutmak hem de gösterilen ilginin samimiyetinden emin olmak

için, ünsüz olmayı tercih ettim.”Kemanla çıktığı yola müzik tarihiyle devam etti. Konservatuara neredeyse yarım asır emek verdi. Yaşamının önemli bir bölümünü, görme engelliler kütüphanesine adayan bir öğretmendi. Çocukluğunda görme engellilerin diline çevrilen kitapların, yok denecek kadar az olduğunu aktarırdı sık sık ve arkadaşlarının

yardımla okuduğunu dile getirirdi. Müzik tarihi bilgisini, İngiltere’den bir kütüphaneden getirttiği kitaplarla zenginleştirmiş.2020 yılında, 84 yaşındasansuz yolculuğuna uğurladığımız Prof. Dr. Önder Kütahyalı, her ne kadar “ünlü değilim” dese de ülkemizin müzik dünyasında, müstesna bir yeri vardı.Türkiye’de müziğin çok narin bir dal olduğunu aktarır, sanatçılar üzerine eleştiri değil, yazı kaleme aldığını vurgulardı ve şöyle eklerdi: “Bizim görevimiz şeflerimizi, orkestramızı savunmaktır.” Eleştiri damarı kabardığında ise bunu yabancı müzisyenler

üzerinde gideriyordu.Prof. Dr. Kütahyalı, müzik üzerine öyle ifadelerle yazardı ki beş duyusunun da yerinde olduğunu anlardınız. Yazılarını okuyana, görmeye ille de ışık mı gerek dedirtirdi. Bellekle görüyordu o. Çoğumuzun gözlerini kullanarak sahip olamadığı bir açıyla; müziği ve sesleri içine nüfus ettirerek görüyordu.Prof. Dr. Önder Kütahyalı’nın, Tire’de, 1936 yılında bir haftalık bebekken geçirdiği bir hastalığı, müzikli bir ömrünün habercisi olmuş. Kendisi bunu, “Benim yaşamımda görme engellilikle müzik iç içedir” diye tanımlıyordu. Sadece ağabeyi

inanmış, okuyacağına ve farklı bir konumu olma şansı olduğuna. Annesi 10 yaşındaki Önder Kütahyalı’yı, İzmir’de sağırları ve körleri eğiten bir okula getirmiş. Bu okulun en büyük yararına yönelik şunları anlatırdı: “Bu okulda, bir insan görme engelliyse mutlaka müziğe yeteneği vardır diye anlatılırdı. Okula gelen tüm öğrenciler mutlaka bir enstürüman çalmaya başlatılıyordu. Ben de bunu bildiğim için keman isterim diye tutturmuştum. Ve böylece kemana başladım.”

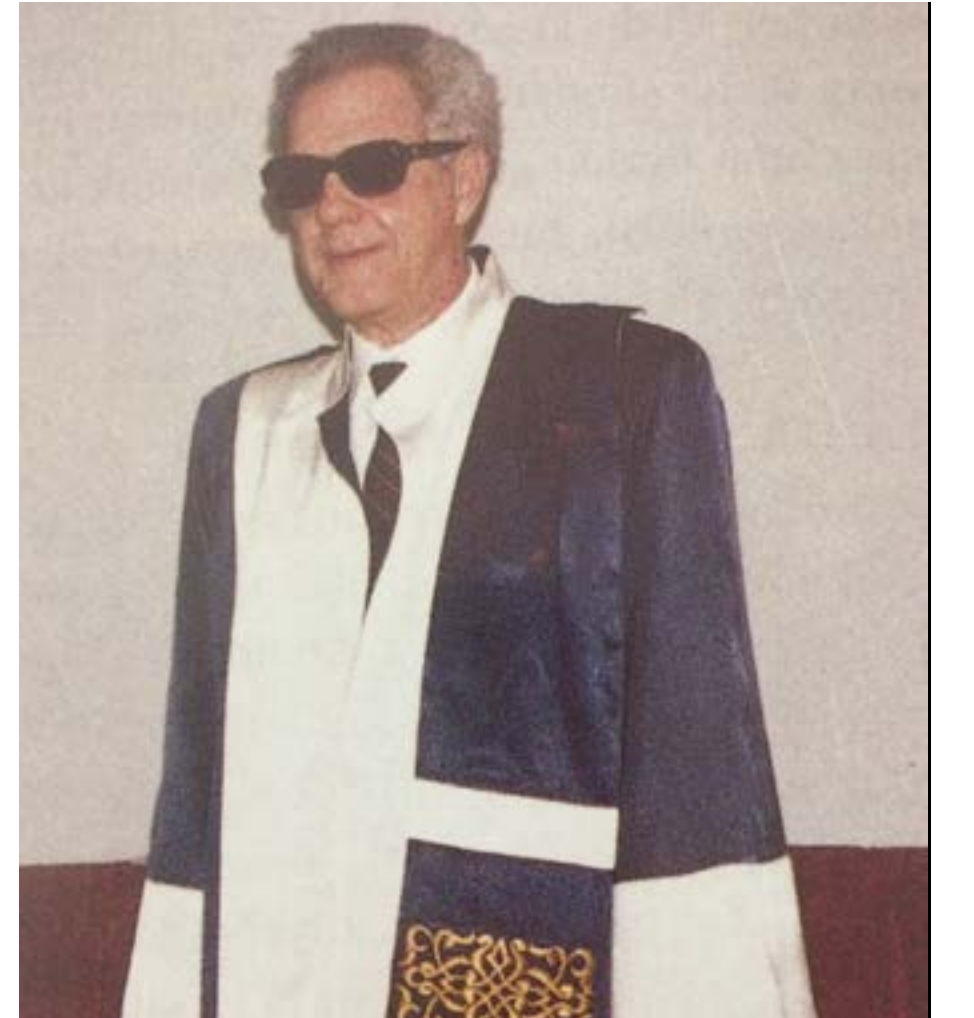
MÜZİK TARİHİNE İLGİ

1951’e kadar ilerlediği kemanla, belediyein orkestrasında konçerto bile çaldı. Aynı yıl okulla birlikte Ankara’ya taşınan hocamızın, eğitimi için konservatura gönderilmesi düşünülür. 1952 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı’nın yayınladığı genelgeyle görme engellilerin normal okumasının önü açılınca, o da Ankara Devlet Konservatuvarı’na giriyor. Yüksek okul bölümünden 1960’da mezun olduktan sonra, 44 yılını geçireceği, günümüzdeki adıyla Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı olan İzmir Devlet Konservatuvarı’na atanıyor.Çocukların keman derslerini dinlemekle geçen ve çok az öğrencinin olduğu ilk yılın ardından şuna eriyor aklı: “Görme engelli insanın bir çalgıyı birine öğretmesi mümkün değildir. Çünkü öğrettiğiniz kişinin ellerini, bedenini görmeniz gerekir. Dokunmak isterseniz, o çalamaz. Kemancının bir diğer işi, orkestrada çalmaktır. Bu da çok sayıda notayı ezberlemeye ve onları yazmaya bağlı olduğundan olanaksız bir şeydir. Müzik tarihine çok meraklıydım. Okulun müdürüne, ‘Hocam ben bu alanda yararlı olabilirim size’ dedim. Öylece bir-iki sınıfa girdim ve sonra sınıflar çoğaldı.”

KEMAN, KUTUSUNA KALKTI

Prof. Dr. Önder Kütühyalı, ilk ekibi arasında sayıldığı konservatuvarda yıllar içinde form bilgisi, opera ve bale tarihi okuttu. Nasıl yapıldığını hep düşündüğü ve şaşıtığı bir işi daha oldu hocamızın ve o süreci şöyle anlatıyordu: “1960 yılında müdür beyin İzmir’de bir senfoni orkestrası oluşturma tutkusu vardı. Bana, ‘Bu orkestrada çalmazsan konservatuvarda yerin yok’ diye tembih ettiler. Ben de dedim ki müdür beye, orkestrada yardımcı olacağımı söyledim. Çünkü

konserlerimiz ayda bir oluyor. Bir ay içinde çalınacak notaları ezberliyordum. Bir de çocuk buldum, o bana nota yazdırıyordu. Böylece tüm konserlere katılabiliyordum. İzmir Belediyesi Senfoni Orkestrası’ydı bu oluşumun adı.”Belki de günümüzdeki, İzmir Devlet Senfoni Orkestrası’nın temeli olan o oluşumda, 10 yıl keman çaldı Prof. Dr. Kütahyalı. Belediyein orkestraya yardımları kesilip dersler çoğalınca ayrıldı orkestradan.Bu durumu şöyle anlatırdı: “Yani keman yavaş yavaş kutusuna kalktı.”Olmazı olur kıldığı kemani 1970 yılında

bırakır hocamız. Gençlik yıllarında bilinçli olmadığımı dile getirir ve o dönemi şu sözlerle özetlerdi: “Bilinçli olsaydım, 1952 yılında konservatuvara girdiğimde, kemanı bırakır piyanoya başladım. Yoğun bir çalışmayla eksiklerimi giderir, piyanist olurdum.

Çünkü piyano çaldığınızda bağımsız olursunuz. Piyano çok yönlü bir çalgı. Amatörlere ders verebilir, hafif müzik yapabilir, konservatuvarda öğrenciye eşlik edebilirsiniz. Bir de şu var tabi; keman tek sesli bir çalgı, piyano üç boyutlu. Ben tek sesli çalmaktan her zaman rahatsız oldum.”

ÖĞRENCİLERİNİN SEVGİLİSİ

Prof. Dr. Kütahyalı için asıl önemlisi öğrencileriyle kurduğu diyalog ve onlara yararlı olma çabasıydı. İzmir Devlet Senfoni Orkestrası kadrosunun bir dönem, yarısına yakınının hocamızın öğrencisi olduğunu, İzmir

Devlet Opera ve Balesi’nde çok sayıda öğrencisinin yer aldığını, öğrencilerinin onun ders notlarını hala sakladığını, takip ettiği konserlerin aralarında, bu öğrencilerinin sevgiyle çevresini sardığını söylersek, nasıl bir öğretmen olduğu anlatılır zaten. Bursa’ya, Adana’ya, Mersin’e, Antalya’ya her gidişinde de İzmir’dekine benzer manzaralarla karşılaşırdu Prof. Dr. Kütahyalı. İlk kuşak öğrencilerinin ülkemizin prestijli orkestralarına girmesi ardından, ikinci kuşağı da eğitti ve kendi deyimiyle, ikinci kuşak “torunları” idi.

KİTAPLIK İÇİN

Hocamız konservatuvardan emekli olduktan sonra tüm zamanını İzmir Görme Özürlüler Kitaplığı’na vermeye başlar. Müzik bilgisi, derinliği, edebiyat zevki, son derece hakim olduğu İngilizcesiyle olanaksızlıklar arasında mucizeler yaratan Prof. Dr. Kütahyalı, kitapların önemini hep bildi. Kendi öğrenciliği sırasında olanakların sıfır noktasında olduğunun altını çizerek şöyle anlatıyordu: “Kabartma kitap olarak ancak okul kitapları basmaya çalışıyorlardı. Keyifle bir romanı okuyabilecek olanağımız yoktu. Arkadaşlarımın fedakarlığıyla kitap okuma olanağına kavuştum. Arkadaşlarım geliyor, Stefan Zweig’in, ‘Acımak’ romanını

okuyacağını söylüyor ve bana da okuyabileceğini aktarıyordu.

Ders kitaplarımı da arkadaşlarıma okutuyordum. Pekiye dereceyle mezun olduysam yarısını öğretmenlerime yarısı da arkadaşlarıma borçluyum.” Prof. Dr. Önder Kütahyalı, Altı Nokta Körler Derneği’nin, Ankara’daki, 500 kabartma kitaplı kütüphanesinden, İstanbul Beyazıt Kütaphanesi’nde yer alan çok sayıda kitaptan söz ederken sözü hep dünyanın en büyük körler kütüphanesine olan Royal National Library for the Blind’e getirir ve oraya ilişkin övgülerini sıralardı. Royal National Mibrary for the Blind’den, 10 yıl boyunca kitap aldığını aktarır ve “Yaşar Kemal’in İnce Memed’ini de oradan okumuştum” derdi.

CUMHURİYET’TEKİ YAZILARI

Geniş kitleler hocamızı daha çok Cumhuriyet Gazetesi’nde yazdığı müzik yazıları ile tanıyordu. “Çağdaş Müzik Tarihi”, Hikmet Şimşek hakkında yazdığı, “40 Yılın Sesi” ve “Işığı Tanıyan Adam” adlı kitapları altı çizilerek okunanlar arasında. Müziğe yönelik, “Dinleyemediğim zaman açlık duyduğumu hissediyorum. Böyle bir duyguyla saatlerce müzik dinlediğim oluyor” derdi hocamız sürekli ve şunları aktarırdı:

“Gençliğimizde müzik eleştirisini kıyasıya yapıyorlardı. Bizim felsefemiz ise, orkestralarımızı, solocularımızı ve şeflerimizi savunmak. Çünkü büyük bir müzik karşıtlığı, sanat karşıtlığı var. Kırıcı olmaktan çok yapıcı ve destekleyici olmak, iyi taraflarını yazmak durumundayız. Biz zaten kendimize müzik eleştirmeni değil, yazarı diyoruz.” Görmek istediği için gören bir insandı Prof. Dr. Önder Kütahyalı ve bunu şu sözlerle aktarırdı: “Bir insanın gözleri görmeyebilir. Ama o kişi beş duyuya da sahiptir, yani görmek mümkündür. Bunu deneyime ve isteğe bağlı olarak başardım.

Ben görmek istedim. Aklımı kullanarak bunun yollarını aradım ve buldum. Dokunma ve işitme duyularının daha dikkatli kullanılması, akıl yürütme, belleğin güçlü olması...

Tüm bunlar görmeyi sağlayan unsurlar. Diyelim ki tablayı bir yere koydum ve elimi attığımda hep buldum o tablayı. Bellekle görmek dedim ben buna hep.”

Hocamızın anısına sonsuz saygıyla...

İzmir Avrupa Caz Festivali, otuz ikinci kez sahne aldı. Dünyaca ünlü caz sanatçıları İzmirli ile buluşturan festival, bu yıl da birbirinden değerli sanatçıları şehrimizde ağırladı. İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı'nın paydaşlarıyla birlikte düzenlediği, İzmir Avrupa Caz Festivali, geldiği noktada, uluslararası festival kataloglarında yer alıyor.

Caz Yapıyoruz

İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı'nın (İKSEV) düzenlediği 32. İzmir Avrupa Caz Festivali, şehrimize bahar aylarıyla birlikte devrim kattı. 5 Mart günü başlayan festival, Mart ayı süresince unutulmaz tınlarını şehre bıraktı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Institut français Türkiye – İzmir, Goethe Enstitüsü İzmir, İsviçre İzmir Fahri Konsoloslugu ve İzmir İtalya Konsoloslugu işbirliği ile gerçekleşecek festival, 5 Mart 2025 Çarşamba günü Ahmet Adnan Saygun

Sanat Merkezi'nde (ASSM), "Crossing Bosphorus Trio" konseri ile başladı.

Birbirlerini bulan üç olağan üstü müzisyen Burhan Oçal (perküsyon), HeiriKänzig (kontrbas) ve Alex Wilson'dan (piyano/klavye) oluşan grup, sınırlarını bir kez de İzmir'de zorladı ve müzikle bir köprü kurdu.

DOĞAÇLAMANIN DORUĞU

32. İzmir Avrupa Caz Festivali'nin ikinci konserinde, Un LocoPocoTrio sahne aldı. Institut français Türkiye – İzmir işbirliği ile gerçekleştirilen konser büyük coşkuyla sahne oldu. Fidel Fourneyron (trombon), GeoffroyGesser (saksafon, klarnet), SébastienBélieh'dan (kontrbas) oluşan Un PocoLoco Trio, eserlerini 1940'lar ve 50'lerin bebop repertuarına egzotik bir bilinmezlik katarak yeniden yorumladı.

ÇİZGİ FİLM VE CAZ

Festival kapsamında, çocuklara yönelik bir atölye yapıldı. Çizgi Filmlerde Caz Müziği Atölyesini Narlıdere Bilim ve Sanat Merkezi'nde görsel sanatlar öğretmeni olarak çalışan Engin Çetinkaya tarafından yönetildi.

CAZ PIYANİSTLERİ

İzmir Avrupa Caz Festivali'nin, en çok ilgi gören gelenekselleşmiş etkinliği,

"Müzikli Söyleşiler", yoğun katılım eşliğinde yapıldı. "Caz hakkında her şeyi bilen" olarak adlandırılan Ümit Tunçağ, "Caz Piyanipleri"ni tanıttı. Tanınmış iki caz üstadı piyanist Zafer Çebi ve bassit Nezih Yeşilnil'in de katıldığı söyleşi, festivalin en renkli etkinliklerinden biri oldu.

CAZ VE YUNAN EZGİLERİ

İzmir Goethe Enstitüsü işbirliği ile yapılan AthinaKontou&Mother konserinde, Alman - Yunan başlı AthinaKontoufarklı kültürleri birbirine bağlayan, müzikler arasında sınır aşan,

CAZIN GASTRONOMİSİ

Kendisini “Gazeteci, yazar, gezer, yüzer, yeryüzünü sever, damağını da...” diyerek tanımlayan, mutfak araştırmacısı, İzmir ve Anadolu mutfağına unutulmaz katkıları olan Nedim Atilla, unutulmayacak bir söyleşi sundu.

KAPANIŞ LAST LAND BAND İLE

32. İzmir Avrupa Caz Festivali 24 Mart 2025 Pazartesi günü, İzmir İtalya Konsoloslugu işbirliği ile gerçekleştirilecek

Paolo Damiani Last Land Band konseri ile sona erdi. Paolo Damiani (kontrbas), Elena Paparusso (vokal) ve Antonio Jasevoli (gitar), caz ve pop arasında dengelenmiş bir repertuardan oluşan yeni projelerini sundu.

AFİŞ SERGİSİ

İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı'nın açtığı, “22. Caz Afişi Yarışması”nı Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İletişim Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü öğrencisi Kenan Yiğit'in üçlemesi kazandı.

Yarışmaya katılan 308 afiş arasından otuz bir afiş sergilenmeye değer bulundu. Seçici kurul, Narlıdere Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden, yaşları 8 – 13 arasında değişen 27 öğrencinin çalışmalarının sergilenmesine de karar verdi. Bu afişler arasından Alya Ada Nizamoğlu (11), Duru Aydın (9) ve Zeynep Turan'ın (13) çalışmaları “Seçici Kurul Teşvik Ödülü” ne değer bulundu.

Çocuk Gözüyle Caz başlığı altında yarışmaya katılan 27 afiş ile sergileme alan 31 afiş Festival süresince AASSM Alt Salonda sergilendi.

gelenek ve kişisel deneyime derinden bağlı ve aynı zamanda yeni ifade biçimleri arayışına dayanan müziği ve üç müzisyen arkadaşı LuiseVolkman, Dominik Mahnig ve Lucas Leidinge ile birlikte renkli bir müzik deneyimi sundu.

GENÇLERLE

AthinaKontou, LuiseVolkman, Dominik Mahnig ve Lucas Leidinge, İKSEV'de genç cazcılarla bir atölye çalışması yaptı.

BENZERSİZ STİL

İsviçre'nin beğeni toplayan Vein Triosu ile eşsiz bir caz deneyimine sahip olan Avrupa'nın çok yönlü ve başarılı davulcularından biri olan Florian Arbenz, tekrar İzmir Avrupa Caz Festivali'nde

sahne aldı. Arbenz, Nelson Veras (gitar) ve HermonMehari (trompet) ile AASSM'deki konserde coşkulu anlar yaşattı. İsviçre İzmir Fahri Konsoloslugu işbirliğiyle gerçekleşen konserde Arbenz, Mehari ve Veras, benzersiz stilleriyle dinleyenlerin karşısına çıktı.

İNSAN MI YAPAY ZEKA MI?

32. İzmir Avrupa Caz Festivali'nde ilgi çekici bir atölye çalışması yapıldı. İKSEV'de başlayacak 'Monogram Tasarım: İnsan Mı Yapay Zekâ Mı? konulu atölyede Prof. Dr. Hakan Ertep, yapay zekânın hayatımızdaki ve tasarımdaki varlığını yazı karakterlerini kullanarak, görsel sembol oluşturma işlemi olarak tanımlanan 'Logotype Tasarımı' yani 'Monogram' üzerinden sorgulattı.

Bir başınalığın hazzı... Sakinlik... İnsanları, olayları ve nesneleri yerli yerine konumlama hali... Terapi... Ve her birini dağlarda toplayan renkli bir karakter, adı Ertuğrul Tugay. Gençlik yıllarından bu yana dağları adımlayan ve uzun yılları bulan bürokrasi deneyimi biriktiren İzmir Büyükşehir Belediyesi eski Genel Sekreter Yardımcısı ve şimdilerde İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Başkanı olan Ertuğrul Tugay, dağların yüce bir gücü olduğuna inanıyor.

Dağların Yüceliği

Kırk yıllık serüven onun uğraşı... Kırk yılın deneyimi, hafızası, tutkusu...

Kendisini doğa ile eşleştiren ve dağlarda süren bir hakikat arayışı. Dağlara olan tutkusunu fotoğraf sanatıyla besleyen Ertuğrul Tugay, etkili bir fotoğraf sergisiyle şehrimizin kültür sanat hayatına farklı bir bakış açısı sundu. Profesyonel anlamda dağcılık sporuyla uğraşan ve yakın zamana kadar uzun yıllar İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcılığı yapan şimdi de İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü

Ertuğrul TUGAY

Başkanlığı yapan Ertuğrul Tugay, şu sözlerle aktarıyor kendisini ve yaşam algısını: “Bazen yavaşlamak gerekiyorsa yavaşlayalım. Hatta durmak gerekiyorsa duralım artık.” Ülkemizin yanı sıra dağcılık sporu anlamında dünyanın sayılı parkurları arasındaki dağları da adımlayan, uzun yılları bulan dağlardaki deneyimlerini aktardığı etkili bir fotoğraf sergisiyle şehrimiz hafızasındaki yerini aldı. Tugay, adımladığı dağların fotoğraflarını paylaştı bizler de KNK olarak Ertuğrul Tugay ile dağlara olan düşkünlüğü üzerine söyleştik.

Nietzsche’nin hakikat merdiveninde geçiyor. Nietzsche’ye göre, hakikat merdivenine tırmanma halinde ve en üstlere çıkma arzusunda, o merdiveni tırmanan, basamakları çıktıkça, üzerinde olan biten ne varsa atıyor ki daha da hafiflesin ve en üstte ulaşabilsin. Merdivenleri

çıktıkça yükü bir yandan hafifler bir yandan da daha da yukarı çıkabilmek için atabileceği ne varsa atıyor; hakikat peşinde o merdiveni çıkan...

Nietzsche’nin metaforu ışığında, neden tırmandınız o dağları? Buldunuz mu hakikatınızı? Ve bulduysanız nedir o hakikat? Yok henüz bulamadım, önemli olan aramaktır zaten diyorsanız, nedir aradığınız o tırmanma halinde?

-Dağcılık da aslında bir arayış ve bilinmeze yolculuktur. Nietzsche’nin metaforunda olduğu gibi zirveye çıkmak için üzerinizdeki fazlalıkları atmanız gerekir. Tırmanışlarda benim hakikatim de kendimi aramaktır. Dağla inatlaşmadan egolarımdan, kaprislerimden, hırslarımdan, kibirlerimden kurtulup kendi sınırlarımı görmek, kırılganlıklarına tanık olmak, doğanın gücüne

inanarak, saygıda kusur etmeden zirveye tırmanırken her adımda kendimi geliştirerek bir sonraki tırmanış için daha iyi bir Ertuğrul’u aradım. Ancak bu arayış henüz bitmedi. Çünkü her yeni dağda, her yeni yükseklikte kendimi yeniden değerlendirme fırsatı ve yeniden tanıma imkânı yakalıyorum.

Dağ kavramının sizdeki yeri nedir? Nereden geliyor dağlara düşkünlüğünüz? Ne tetikledi de pusulanız dağları gösterdi?

Dağ kavramının bendeki yeri yüceliğidir, erişilmezliğidir, tanrıların tahtı, sevdaların otağı, Karacaoğlan gibi Ege’nin Zeybekleri gibi düzene başkaldırının yatağıdır. Doğaya olan sevgimin kaynağı büyüdüğüm ortamlar. Kars Kağızman’da doğdum. On yaşına kadar o coğrafyada sonrasında ise Denizli Sarayköy’de büyüdim.

Yani Büyük Menderes ovası ve onun çevresinde yükselen dağlar. Bunun üzerine lisede biyoloji - jeoloji bölümü mezunu olmam ve üstüne de jeoloji mühendisliğini okumam, doğaya olan ilgimi ve sevgimi daha da perçinledi. Bu sevgi süreci aşka dönüştü. Aşkların en güzelinin uzaktan sevilen olduğu söylene de bu bana yetmedi her anıyla yaşamak istedim ve dağlarla buluşmaya, tırmanmaya başladım.

Karadeniz Teknik Üniversitesi jeoloji bölümünden mezun olup İzmir'e döndüğüm 1987 yılında İzmir Dağcılık ve Doğa Sporları İhtisas Kulübü'ne (İDADİK) üye oldum. Yürüyüşler ve hafta sonu kampları ile başladım. Her etkinlik sonrası bilinmeze yolculuk arzusu veya macera

heyecanı daha da arttı ve dağların çağrısını daha çok duyar oldum. Daha fazla donanıma ve bilgiye sahip olmam gerekiyordu. Önce İDADİK bünyesindeki eğitimleri, sonra Türkiye Dağcılık Federasyonu bünyesindeki tüm eğitimleri tamamladım ve dağcılık antrenörü belgesini aldım. 1996-2000 yıllarında iki dönem İDADİK yönetim kurulu başkanlığı yaptım. 2001-2012 yılları arasında Türkiye Dağcılık Federasyonu'nda yönetim kurulu üyesi, 2016-2024 yılları arasında yine Türkiye Dağcılık Federasyonu yönetim kurulunda asbaşkanlık görevlerinin yanı sıra antrenörlük, eğitim faaliyetleri ve yüksek irtifa tırmanış faaliyetleri sorumluluğu, yurtiçi ve yurt dışı tırmanış

takımları liderliği, TDF Dağcılık Dergisi editörlüğü ve benzeri birçok sorumluluklar yürüttüm. Tüm bunlarla birlikte dağcılık yaşamımda hobi olarak değil, yaşamımın önemli kısmında ve yaşamımı şekillendirecek boyutta yer aldı

Dağlar size ne kattı?

- Bir başıncılığımın hazzını yaşıyorum dağlarda. Dağda beni rahatsız eden bir şey yok ve bu sakinliğin içerisinde kendimi, ailemi, çevremi, işimi, şehrimi, aklınıza gelecek her şeyi değerlendirebiliyorum. Yani gözden geçirebiliyorum ve bu huzurlu sakinlik içerisinde çok daha doğru kararlar üretebiliyorum. Belki de bir tür terapi yapıyor, şehir hayatının saydığınız tüm bu hengamelerinden sıyrılıp, doğanın dinginliğine

bırakıyorum kendimi. Çünkü her dağdan döndüğümde kendimi sıfırlamış olarak şehir hayatına yeniden başlıyorum. Arkadaşlarımla kolektif hayatın keyfini çıkarıyorum. Çadır arkadaşım ile ya da gruptaki arkadaşlarımla. Dağcılıkta güven önemlidir, arkadaşlığı ise bu güvenin adıdır. Çadırdaki arkadaşınızla her şeyi paylaşmanız gerekiyor, ipe girdiğiniz arkadaşlarınızla da birbirinize yaşamınızı emanet ediyorsunuz. Saatlerce belki de günlerce bu güvenin huzuruyla tırmanış yapabiliyorsanız daha ne olsun ki. Elbette doğa sevgimi yine doğa besledi. Çünkü her yeni dağa gittiğimde o saklı güzelliklerini benimle paylaştığında ben daha çok gitmek ve daha çok fotoğraf çekmek istedim. Çünkü doğanın ta kendisini yaşıyordum ve bana en katıksız haliyle, en karışksız haliyle yani en saf haliyle kendini sunuyordu. Bu fırsatı başka hangi ortamda yakalayabilirsiniz?

Fotoğrafa ilginiz nasıl başladı?

- Fotoğrafa ilgin üniversite yıllarında başladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi fotoğrafçılık kulübüne üye oldum, bir süre devam ettim, ancak öğrencilik hali diyelim, ekonomik anlamda fotoğrafa bütçe ayıramadığım için ara verdim. Sonra okulu bitirip ekonomik özgürlüğümü kazanınca yeni bir heyecanla tekrar başladım. 1993 yılında İzmir Fotoğraf Sanatçıları Derneği'ne (İFOD) üye olup eğitimler aldım, etkinliklerine katıldım. Bir süre de orada kendimi olgunlaştırmaya çalıştım.

Özellikle yüksek irtifa tırmanışlarında teknik malzeme de taşıyorsanız her şeyi minimize etmeniz gerekirken profesyonel bir makina listede çoğunlukla yer almaz. Benim ise her dağa gittiğimde fotoğraf makinem sırt çantam içerisinde yer alacaklar arasında birinci sırada oldu. Belki makinanın yükünü taşıyordum, ama çektiğim her fotoğraftan aldığım keyif o yükü her seferinde bir parça hafifletiyordu. **Bir yerde şöyle bir ifadeniz var:**

“Fotoğraflarımı huzur bulduğum doğayı kayıtl altına almak ve bu güzelliği insanlara göstermek için üretiyorum ve paylaşıyorum.” Bu satırlardan yola çıkarak, doğanın huyu mudur huzur verme hali? Nasıl karakteri var doğanın da huzur veriyor?

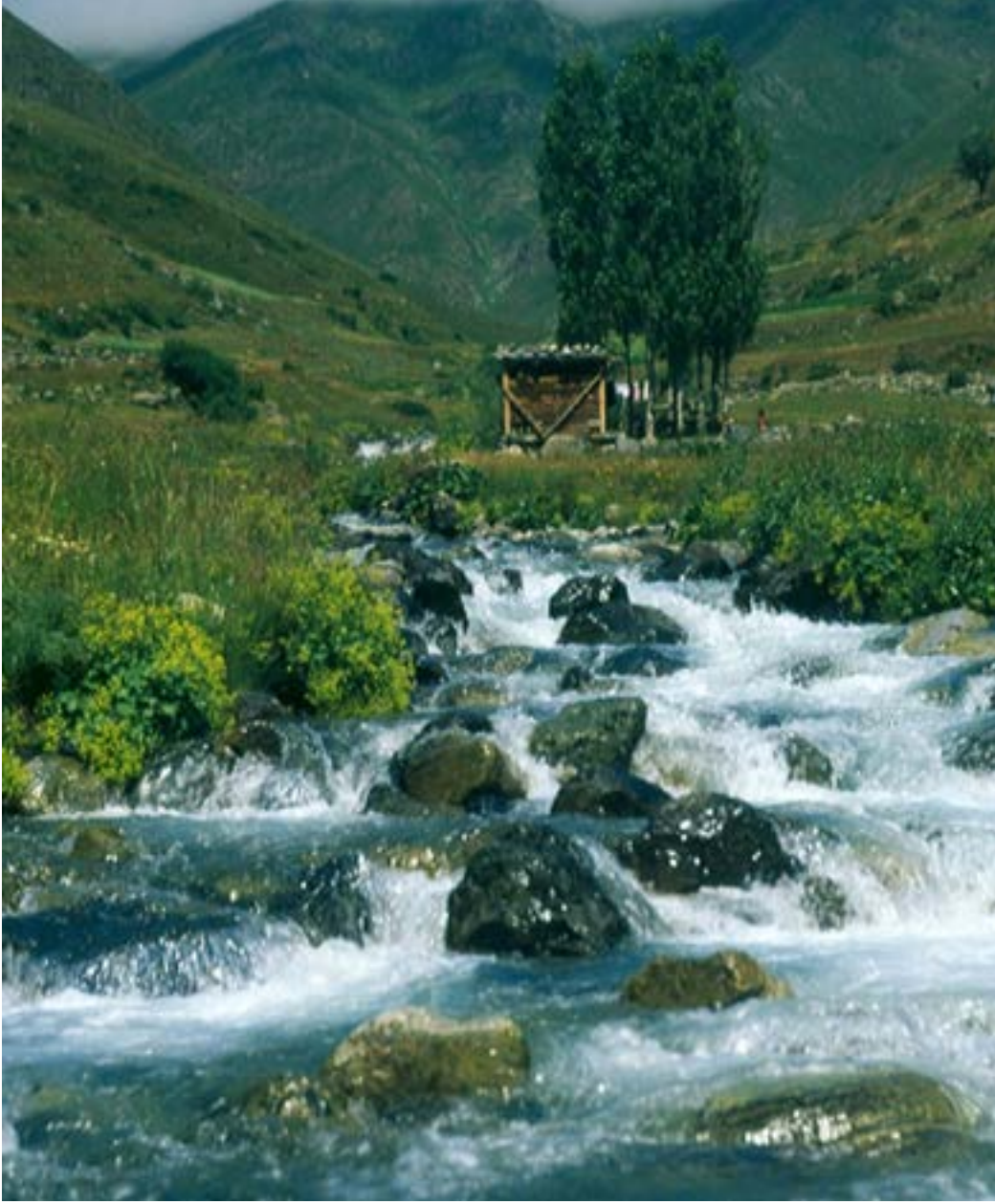
- Size en çok ne huzur verir? Durun tahmin edeyim. Şehrin karmaşasından iş ortamının falanından filanından, evin meşguliyetinden sıyrılmış koltuğunuza uzanmış, fonda klasik müzik ile romanın

akışına bırakmış olmanız mı?
Ya da yazıyor olmanız mı?
İşte tam da böyle, yukarıda
sözünü ettiğim gibi katıksız,
karışksız, dokunulmamış,
müdahale edilmemiş, yaşayan
dünyanın kendi döngüsü
içerisindeki varlığını sürdüren
doğada, günün sıcaklığını almış
kayaya yaslanarak, fondaki
rüzgârın hışırtısı, önünüzde
uçuşan kuşların cıvıltısı, vadide
akan suyun şırlıtısı ya da akan
buzul dilin çıtırtısı sizi ne
kadar huzursuz edebilir ki? Ya
da bu huzurlu ortamda o saklı
güzellikleri kaydetmeyi kim
istememez ki?

***Sanatın ifade biçimleri
arasında şöyle de söyleniyor
ki o da şudur:
“Sanat, doğaya öykünmedir.”
Fotoğraf çeken kişi merakla
bakan biriye ki doğası
gereği öyledir, nelere
öykünüyorsunuz doğada
fotoğraf çekerken?***

- Katılıyorum çok yerinde
bir laf “sanat, doğaya
öykünmedir.” Lucius Annaeus
Seneca “Bütün sanat doğanın
bir taklididir” der. Zaten
sanatçının yaratıcılığının
kaynağı doğa değil midir?
Ben öykünmekten veya
taklit etmekten ziyade
doğanın o eşsiz eserini
görebilmenin, anlayabilmenin,
yaşayabilmenin,
kaydedebilmenin ve
paylaşabilmenin peşindeyim.
Aslında dağa gitmekteki
temel amacım, dağı
yaşamak. Fotoğraf ise
ondan sonra geliyor. Yani
fotoğrafa çıkmıyorum,
dağa çıkıyorum. Tırmanış
esnasında grubun/takımın
uyumunu, planını, programını
aksatmadan, o süreç devam

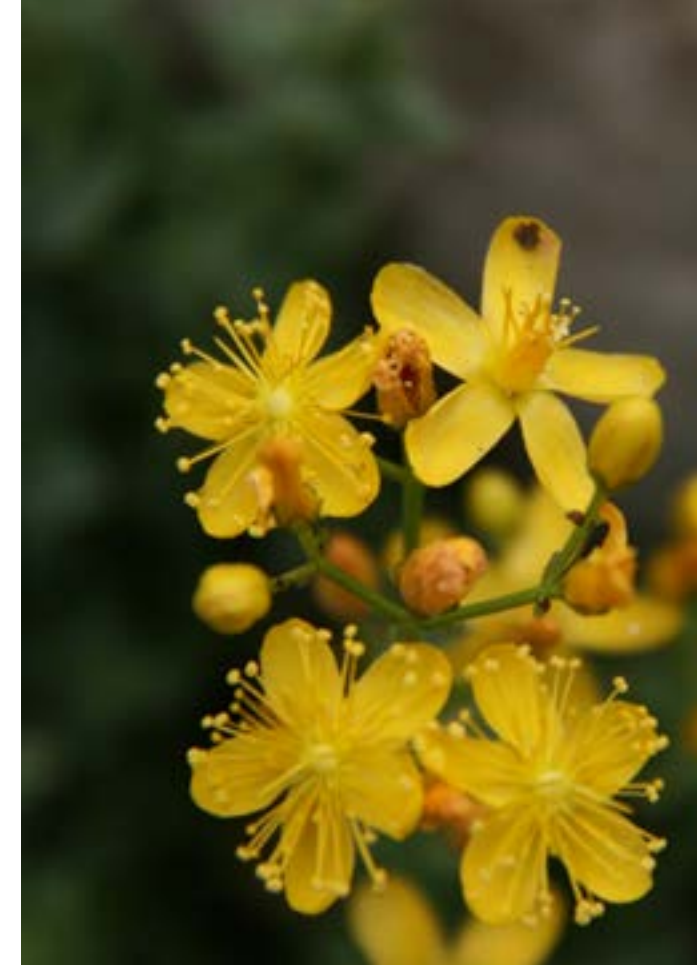

ederken görebildiğimi,
yakalayabildiğimi belki de o
anı kaydediyorum çoğunlukla.
Fırsatım olduğunda da örneğin
kamp esnasında fotoğraf için
zaman ayırmak günün bütün
yorgunluğunu üzerimden
alıyor.

***Dağlara gittiniz geldiniz hem
de yıllar yılı. Bu devinin
halinde hangi dağlar ile
buluştunuz? Hangi ülkeler,
hangi şehirler? Dağlara
tırmanma ritüellerinizi
anlatır mısınız?***

- Ülkemizde Dağcılık
anlamında öneme sahip
hemen bütün dağlara yaz
ve kış koşullarında ve farklı

rotalarından birçok kez
tırmanışlar yaptım. İzmir’den
başlayacak olursak Bozdağ,
Denizli Babadağ, Çivril Akdağ,
Honaz Dağı, Muğla Sandras
Dağı, Antalya Tahtalı Dağı,
Kızlar Sivrisi dağı, Gömbe
Akdağ, Konya Aydos Dağı,
Aksaray Hasan Dağı, Erciyes
Dağı, Niğde Aladağlar Büyük
Demirkazık, Küçük Demirkazık,
Direktaş, Kızılyar, Emler
gibi zirveler, Süphan Dağı,
Nemrut Dağı, Hakkâri Cilo
Dağları Uludoruk, Balıkesir
Kaz Dağları, Uludağ, Erzurum
Palandöken, Rize Kaçkarlar
ve tabii ki Anadolu’nun
çatısı Ağrı Dağı (5137 m).
Yurt dışında ise İran Demavent
Dağı (5610 m), Gürcistan

Tetnuldi Dağı (4858 m),
Rusya Elbruz Dağı (5642
m), Tacikistan Korjenevskaya
Dağı (7105 m), Kırgızistan
Lenin Dağı (7134 m), Çin
Mustaghata Dağı (7546
m) ve son olarak 7 Şubat
2025 tarihinde Tanzania
Kilimanjaro dağına (5895 m)
tırmanışlar gerçekleştirdim.
Aslında tırmanışın her aşaması
benim için bir ritüel. Örneğin
dağa gitmeye karar verdiğimde
evde çanta hazırlama
keyfimden ve neşemden eşim
ve oğlum hep söz eder.

Yolculukta ekiple muhabbetin
tadı ayrı bir güzel, güzel bir
havada tırmanışa başlamışsanız
o anlar tadından yenmez,
kampınızı kurup çadıra
yerleşmişsiniz çayın ya da

kahvenin keyfi anlatılmaz olur
ve akşam yemeğinizi hazırlayıp
karnınızda doyurmuşsanız
sizden daha mutlusu olamaz.
Yüksek irtifa tırmanışlarında
en zorlusu zirve tırmanışının
yapıldığı son etaptır. Bu
etaplarda rotanın mesafesi,
teknik özellikleri ve iklim
koşullarına bağlı olarak erken
saatte yola çıkılır. Aslında
erken değil, gece yarısı yola
çıkılır. Örneğin Erciyes’te
zirve tırmanışına gece
03:00’da başlarsınız. Ağrı’da
01:00’da başlarsınız. Yedi
binlik dağlarda ise 00:00’da
başlarsınız. Bu dışardan
bakıldığında anlamsız ve çok
zor gelebilir, çünkü bazen hiç
uyumadan bazen 2-3 saatlik
uykuyla zirve tırmanışına
başlamanız gerekebilir.

Buradaki amaç, yükseklerde
çoğunlukla öğle saatlerine
doğru değişen hava koşulları
ile karşılaşmamak. Eğer iyi
havayı yakaladıysanız en geç
saat 11:00’a kadar zirveyi
yapıp dönüşe geçmiş olmanız
faydalı olur.
Ayrıca yaşanacak bir
olumsuzlukta, bir kazada
müdahale için önünüzde
aydınlık gün olsun diye
erkenden tırmanış yapılır. Bu
bilinçle o saatteki tırmanış
hazırlığı ya da tırmanışa
başlanması hiç kimseyi rahatsız
etmez. Ve son olarak da hangi
dağa gidilirse gidilsin ne kadar
zorluk yaşanırsa yaşansın
dağdan inildiği an bir sonraki
tırmanışın nereye ve ne zaman
yapılacağı konusunun hemen
konuşulmaya başlamasıdır.

Tahmin edebiliyorum ki yıllar önce gittiğiniz dağlar ve ormanlar artık o özgün dokusunda değildir. Fail belli: Vahşi Kapitalizm. Ne düşünüyorsunuz bu konuyla ilgili? Kapitalizmin vahşiliği ve doğaya bu denli hoyratlığı ile ilgili ne söylersiniz? Örneğin 10 yıl önce, 20, 30, 40 yıl önce çektiğiniz bir fotoğrafı aynı açıdan, aynı yerde çekme fırsatınız olsa, ne görür o objektif o sıra?

- Ne yazık ki insanın olduğu yerde 20 ya da 30 yıl önceki fotoğrafı aynı yerden aynı açıyla çekmek mümkün değil. Çünkü dediğiniz gibi kapitalizm daha çok kazan arzusuyla olanca hızı ve hırsıyla tüketiyor. Tüketiyoruz, ama tükendiğimizin farkında değiliz. Trabzon Uzungöl’e 1982 yılında gitmiştim. İnanılmaz güzel bir yerdi, öncesini tahmin bile edemiyordum. Aynı şekilde Ayder Yaylası’na da o yıllar da gitmiştim. Ama şimdi o güzelliği, o tadı, o keyfi ne yazık ki bulamazsınız. Dolayısıyla o fotoğrafı da çekemezsiniz. Bu yaylalar yetmedi, şimdi daha yukarılara ulaşmak, oraları da tüketmek için yollar yapılıyor. Bir Yeşil yol projesi ya da HES’ler meselesi, açık maden işletmeleri ve taş ocakları ne yazık ki o güzellikleri hep tüketmeye yönelik. Zaten yol yapılıp asfaltın bulaştığı neresi varsa hızla tüketime açılıyor. Bu sadece bunlarla da kalmıyor. Yaşadığımız iklim krizinin en temel kaynağı yine vahşi kapitalizm değil mi? Artan kuraklıkla beraber su içtiğimiz dereler ve kaynaklar kurumaya başladı. Örneğin,

Erciyes’in kuzey yüzündeki buzul, 90’lı yılların başında tarak kayalar diye tabir ettiğimiz alanları kapatırken şimdi daha yukarılara çekildi. Aynı şekilde Kaçkar Dağı büyük buzulunun, Cilo Dağlarındaki buzulların ve Ağrı Dağı’ndaki buzulların ne kadar yukarılara çekildiğini, yıllar içerisinde adım adım gözlemleyebildim. Yani o huzurlu doğanın huzurunu kaçırdık. Bu huzursuzluğa daha fazla ne kadar dayanır bilemiyorum.

Bu fotoğrafları niye ürettim diyor musunuz bazen? Sisifos söyleninde, tanrılar tarafından her defasında yeniden aşağı yuvarlanacak olan taşı tepeye çıkarmakla cezalandırılan Sisifos, taşı belirli noktaya çıkarır ve o taş o sıra yeniden aşağıya düşer. Ama Sisifos, o taşın yeniden aşağıya düşeceğini bilse de bunu yapmaya devam eder. Ya siz? Siz, doğanın en heybetlisi olan dağları aktardığınız fotoğraflarınızı çekerken, yaşadığımız kapitalist çağda, fotoğraflarınızı nereye konumluyorsunuz? Fotoğraflarınızın neye pencere açmasını istersiniz? O taş, yukarıya elbet konumlanacak... O taş, yukarıya doğru yolculuğunu hep sürdürecektir... O taş, doğası gereği yukarıya hiç çıkamayacak... Ya da o taş ki önemli olan; önemli olan o taşı yukarı çıkarma arzusu... Hangisi?

- Bence Sisifos’ta biliyordu o taşın doğası gereği yukarıya hiç çıkamayacağını. Her ne kadar tanrıların cezası olsa

da o bir görev edinmişti ve acı da çekse çabalıyordu. Kim bilir belki tanrılar benim için de bir ceza kesmişlerdir. Doğanın o saklı güzelliklerini görme, yaşama ve fotoğraflama keyfine fırsat verip, sonrasında vahşi kapitalizmin bu eşsiz güzellikleri nasıl tahrip ettiğini, yok ettiğini göstererek acı çekmemi istiyorlardı. İşte bu noktada, ben de o saklı güzellikleri fotoğraflayıp bu güzelliklerin kapitalizmin daha da fazla kazanma hırsına hizmet eden amaçlarla tüketilmesine sessiz kalan insanlara ulaştırarak, farkındalık yaratmaya çalışıyorum. Çünkü görüyoruz ve yaşıyoruz, ovalar tükendi, yaylalar tükenmek üzere ve sıra yaşamın kaynağı olan dağlara geliyor. Biliyor ve inanıyorum ki yaşayan dünya, doğası gereği kendini yenileyecek, ama bu yenilenmede insanın yeri olacak mı ya da ne kadar olacak çok iyimser değilim.

Roma İmparatoru, Marcus Aurelius, yanında dolaştırdığı kimselerden birisine şu görevi vermiş: “Sen bana arada, fanisin diyeceksin.” O kişinin tek görevi, Aurelius’a, “Sen fanisin” demek. Olur a, Aurelius unuttur, iktidar koltuğunun etkisiyle fani olduğunu, hatırlatsın istemiş birisi... Fotoğraflarınıza baktığımda, Aurelius’un bu hikayesi geldi aklıma: “Sen Fanisin.” Bana verdiği hislerden birisi bu oldu fotoğrafların, ya siz! Siz ne hissettiniz o fotoğrafları yakaladığınız anda? Çektikten sonra yeniden baktığınız anda ne hissediyorsunuz? Nedir o fotoğrafların kaydettiği dağların heybeti karşısındaki düşünceniz?

- Evet ben de bir faniyim. Bunun aksini düşünmem mümkün değil. Çünkü ben bir dağa o dağı yenmek için, o dağı alt etmek için, o dağın zirvesine çıktığımda işte ben buyum seni ayaklarımın altında ezerim manasıyla, anlamıyla, düşüncesiyle ve narasıyla hiçbir zaman gitmedim. Onun yüceliğine, onun büyüklüğüne inandım ve onun güzelliğine, onun ev sahipliğine her zaman saygı gösterdim. Onu incitmemek için, onu küstürmemek için, onu kızdırmamak için hep kendimi kontrol ettim. Eğer ev sahibi olarak beni kabul eder bağrına basar, koynunda uyumama izin verir ve zirvesine çıkmam için de buyur ederse yani bu keyifleri bana yaşatırsa benden daha mutlusu olamayacağını düşünürüm. Bir sonraki sefer gittiğimde yeni güzellikler keşfetmeme

ve onları fotoğraflamama izin verirse, bu fırsatları tanıdığı için her seferinde saygımı sunmak düşüyor bana. Sonrasında da fotoğraflarıma baktığımda bu muhabbetin karşısında bir zerre bile olamadığımı, ama sunulanlar karşısında ne kadar kıymetli olduğumu düşünüyorum.

Sebahattin Ali, “Benim meskenim dağlardır, dağlar” diyor... Tavşan dağa küsmüş dağın haberi olmamış deniliyor... İnce Memet dağlarda efsane oluyor... Türk Mitolojisi, Altay dağlarında şekilleniyor ve Şamanizm oralarda beliriyor ki en büyük kahraman... Coğrafyamızın dağlar ile ilişkisi çok çeşitli. Bu ilişkinin edebiyata ya da yaşamın başka başka alanlara yansımalarına dair siz ne söylersiniz?

- Dağlar Anadolu’nun en büyük zenginliğidir. Buna hangi açıdan, hangi pencereden ya da hangi anlayışla bakarsanız

bakın aksi iddia edilemez. Dolayısıyla edebiyatımız için de önemli bir kaynaktır, önemli bir zenginliktir. Kimileri korku dağlarını yaratmış, kimileri sevdasını anlatmış, kimileri dinginliği aramış, kimileri yaradana en yakın olmanın yolu olarak görmüş, dediğiniz gibi Dadaloğlu da isyanını haykırmış; “Hakkımızda devlet etmiş fermanı, ferman padişahın dağlar bizimdir” diye. Kimileri de aşkını, hüznünü gömmüş. Edebiyatımızın en hüznü aşk öyküsünün kahramanları Kerem ile Aslı’nın küllerinin Erciyes Dağına gömüldüğü gibi. Yani dağlar şiirlere, şarkılara, öykülere konu olmuş, destanların yatağı olmuş, kutsal kitaplarda yerini almış, erişilmezlikleri ile tanrıların mekânı ve tahtı olmuş. Aslında sadece Anadolu insanı için değil, tüm dünya için bunlar geçerlidir. İnsanlık var olduğundan beri yerle göğün birleştiği yer

olarak gördüğü dağlara saygıda ve hürmette kusur etmemiştir. Dağlarda yeri gelmiş özgürlüğünü yaşamış, yeri gelmiş yalnızlığını yaşamış, yeri gelmiş çilesini yaşamış, belki de en çok tanrılarına taht yapmış onları orada yaşatmıştır.

Yunan mitolojisinde İda Dağı ana tanrıça Kibele'nin oturduğu ve Zeus'un büyüdüğü yerdir. Yunanistan'daki Olimpos Dağı ise Zeus'un evrende olup biteni izlediği yerdir. Yetmemiş dağlara tanrıların isimleri verilmiştir. Everest Dağı Nepal dilinde, "Sagarmatha-Gökyüzünün Tanrıçası" olarak adlandırılırken, Tibet dilinde "Chomolungma-Kutsal Anne" olarak adlandırılmıştır. Hindular Mero Dağını cennetin yolu olarak görürler ve Swang cennetine giden merdiven olduğuna inanırlar. Bunlar da yetmemiş, uzağın, erişimi mümkün olmayan yerin anlatıldığı ve bu imkânsız mekânı güzelleyen zümrüdü Anka kuşunun yaşadığı varsayılan Kaf dağını yaratmışlar. Diyeceğim o ki, dağlar insanlar için arınmanın, mutluluğun, maneviyatın mekanları olmuştur. Benim için ise beni dinleyen bir dost olmuştur.

Dağarcığınızda hem dağcılık hem de bürokrasi var. Dağlara çıkma deneyimi ve tecrübesi, bürokrasi yıllarınızda işinizi kolaylaştırdı mı ya da en sarp dağ, bürokrasinin yanında, tatlı bir rampa gibidir der misiniz?

- Evet katılıyorum. Her ne kadar uzun yıllar bürokrasinin içinde olmuş olsam da

çıktığım hiçbir dağ beni bürokrasinin nedeni, niyesi ve niçini kadar yormamıştır. Biraz önce dağcılık hayatımı şekillendirdi demiştim. Bu şekil alma hali hayata hep olumlu bakma haliyle yoğruldu. Bu nedenle bürokratik hayatımda mümkün olduğunca rampa kurma halinden hep uzak durmuşumdur. Dağlar öncelikle paylaşım duygumu geliştirdi.

Dağı, çadırı, lokmayı, suyu ve sorumluluğu paylaşmayı öğretti. Zorlu koşullarda karar vermeyi ve sorumluluk almayı öğretti. Kriz anında sakin olmayı ve çözüm üretmeyi öğretti.

İhtiyaç anında ise yardım etmenin ne kadar kıymetli olduğunu öğretti. Tırmanışlarda aldığım

takım sorumluluğu liderlik yeteneğimi inanılmaz besledi. Bu öğrendiklerimi de iş hayatında hep uygulamaya çalıştım. Çoğunlukla bir takım ruhu oluşturmaya, takım içerisinde görev paylaşımlarıyla sorumluluklar yüklemeye, bu sorumlulukların yerine gelmesi için çözümler üretmeye ve bu çözümler için de ihtiyaç duyanlara yardım etmeye çalıştım.

Gelen talepleri yerine getirme, yetkimi ve yeterliğimi aşıyorsa çözümleri için doğru hedeflere yönlendirmeye çalıştım. Eğer yöneticilik anlamında bir başarıım söz konusu ise bundaki en büyük payın dağcılığın bana öğrettiklerinden kaynaklandığını söylemek en doğrusu olur.

Fotoğraflar:
Ertuğrul TUGAY

Öğrencilerinin deyimiyle, “Büyük bir gurur Namık Kemalli olmak.”
Bir devrin çöküşüne ve yenisinin doğuşuna tanıklık eden Namık Kemal
Lisesi, 136. eğitim ve öğretim döneminde de sıralarını dolduran genç
yüzlerini geleceğe hazırlıyor.

Namık Kemal Lisesi

İzmir, Osmanlı döneminin sonlarında açılan eğitim kurumlarının başarılarıyla biliniyor. Bunlardan birisi olan Namık Kemal Lisesi’nin, kentin eğiti tarihindeki yeri de 1887 yılına kadar uzanıyor. Hazırlık aşamaları ise 1853’te açılan ilk Rüştîye Mektebi’ne dayanıyor. Gelişmelerin hazla yaşandığı bu dönemde, eğitim ihtiyacı da artıyor.

Böylece 1870’te rüştîyelerden sonra idadilerin açılmasına karar veriliyor İzmir’de. Temeli de 1885’te atılmış ve üç yılda yükselmiş okul binası.

1887-1888 öğretim yılında öğrencilerini kabul eden okulun ilk müdürü de tarih-coğrafya öğretmeni olan Abdürrahman Bey.

Okulun ilk kurulduğu yer olan bina adliye devredilince, okul şimdi olduğu yere taşınır. Yıllar geçtikçe eğitimi sadece İzmir'in değil, çevre illerin öğrencilerini de cezbeder hale gelmiş. Kentin aydınlanmasında önemli bir yeri olan okul, dönemin koşullarından etkilenmiş. İzmir'in işgalinde olduğu yıllarda eğitime ara verilmiş. Daha sonra da kentteki eğitim kurumları, aynı tarihi binaları kullanmış değişik dönemlerde. İzmir Kız Lisesi, şu an eğitim verdiği yerdeki Erkek Öğretmen Okulu'nun Balıkesir'e taşınmasıyla Namık Kemal Lisesi'nin binasından ayrılmış. Namık Kemal Lisesi

de Atatürk Lisesi'nde bulunan İzmir Erkek Lisesi'nin şubesi haline gelmiş, 2. Erkek Lisesi adıyla.

Okul bu adını, 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün 16 Mart 1924'teki ziyaretine kadar kullanmış. Atatürk'ün adını taşıyan bir okulun şubesi de İnönü olsun, teklifi uygun görülünce, öğrencileri, "Biz İnönü Lisesi'nde okuyoruz" der olmuş, soranlara. Aynı yıl bünyesindeki orta okul kaldırılmış ve lisesinde eğitim vermiş okul. 1952'de ise Namık Kemal Lisesi diye değiştirilmiş adı. Dönemin öğretmenleri, "siyasi bir karar" diye nitelendirdikleri ad değişikliği hakkında, "Bunu ancak, vatan şairinin adı olduğu için kabul ediyoruz" demişler. Lise sonraki yıllarda karma hale gelir. Okulun spor aşkının

İzmir'i beslediği eski mezunlar tarafından sık sık vurgulanıyor. Altay Spor Kulübü'nün, lisenin öğretmenleri ve öğrencileri tarafından kurulduğu gurur vesilesi olarak aktarılıyor. Hatta bir dönem okulun izci takımının adı bile Altay Oymağı idi. Ve okuldan çok sayıda sporcu yetişti.

İzmir'in en merkezi bulvarlarından birisine adını veren dönemin Prag, Roma ve Moskova Büyükelçisi olan ve Milli Eğitim Bakanlığı yapmış Vasıf Çınar, Mustafa Kemal Atatürk'ün önemli görevler verdiği bir dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, İzmir'in unutulmaz belediye başkanlarından Behçet Uz da okulun mezun ettiği öğrenciler arasında. Sütunlu girişleri, yüksek tavanları ve geniş sınıfları ile Namık Kemal Lisesi, görece daha küçük binalı

okullardan gelen öğrencilerde ilk başlarda şaşkınlığa neden oluyor, olduğu gibi., "Liseme Gazi Ortaokulu'ndan geldikten sonra, bir ara okul içinde kaybolacağımı düşündüm. Çünkü okul o kadar büyük geldi ki bana. Sonrasında okuluma alıştım" diyor

..... ise okulun eğitim kalitesi hakkında epey bilgi edindiği için, Namık Kemal Lisesi'ni seçmiş. İlk olarak tarihi bir binada eğitim almanın değişik geldiğini söyleyen , "Zamanla alıştım" diyor ve ekliyor: "Tarihe çok meraklıyım ve 136 yıllık bir eğitim kurumunda olmak çok zevkli."

..... da "Namık Kemal Lisesi'nde olmak bir ayrıcalık" diyerek, "Okulum hem tarih bilgimi hem şehrimde olan ilgimi hem de hayata ilişkin merakımı arttırdı" diyor. Eski ve yeni mezunlar her yıl Mayıs ayının ilk Pazar gününde, "aşure günü"nde buluşuyor ve anılarını tazeliyor.

Okul müdürü öğretmen-öğrenci ilişkisinin sevgi ve saygıya dayandığı bir eğitim modeli ile tarihe yakışır mezunlar vermeye devam edeceklerini aktarıyor. 20 derslikli okulda öğrenci geleceğe hazırlanıyor. Namık Kemal Lisesi'nde, 19. Yüzyıl'ın sonlarına doğru başlayan eğitim serüveni, 21. Yüzyıl'ı görmeyen sevinciyle sürüyor.

Sinan DOĞAN

Gazeteci

Nihat DELİBAŞI

Gazeteci

Hayata ne kattığı sorusunu soran ve değerler yaratma peşi sıra yürüyen, şehrimiz eczacılık dünyasının bildik ismi, hemşehrimiz Enver Olgunsoy'un yaşam serüveni, şimdi de bir kitapta vücut buldu. Enver Olgunsoy'un, İzmir'in yakın tarihine derin bir özlem niteliği taşıyan anılarında; badem ağaçları ile dolu İnciraltı'nın ıssızlığı, Mimar Kemalettin'de faaliyet gösteren ecza depolarının önündeki hareketlilik, Kemeraltı'nın ilaç üreten eczacıları ve her eczanenin üstünde muayenehaneleri olan İzmir'in ünlü doktorları ve daha nice yer alıyor.

Hep Beraber

“Enver Olgunsoy...Denize, toprağa, bitkilere âşık, çalışkan, proje üretmeden duramayan bir insan. Kolumun altındaki yepyeni üretim fikirlerini barındıran dosyalarıyla, her alanda ilerlemeyi hedefleyen bir eczacı. İzmir Eczacı Odası, EDAK, Ege Bölgesi Sanayi Odası, Türk Akreditasyon Kurumu, Kınık ve İzmir'in diğer organize bölgelerinde izi olan; zorlukları güzel şeylere, sıkıntıları projelere çevirmekte usta bir girişimci.

Hayatı boyunca beraberliği, imeceyi, hep önde tutarken, bunun bir örneğini de “Hep Beraber” kitabı ile yapıyor.

Elinizdeki kolektif bir yaratımın ürünü kitap, bir bilim insanının Edirne'den İstanbul'a ve oradan İzmir'e uzanan yolculuğunu anlatmanın ötesine geçiyor. Birbirine dokunan hayatların öyküsünü, İzmir'in bilim, ekonomi ve kültür tarihine katkıda bulunmuş insanların portreleri eşliğinde okura ulaştırmayı başarıyor”.

Arka kapak yazısında yukarıdaki ifadelerin yer aldığı, “Hep Beraber” kitabı, geçtiğimiz Kasım ayında Gazeteci Nihat Delibaşı ve Sinan Doğan'ın imzası ile Varyant Yayınları'ndan çıktı. İzmir kültür, eczacılık, sanayi tarihini bir “anlatı” şeklinde okurlara aktarmayı amaçlayan kitap, Enver Olgunsoy'un yaşam öyküsünü, onun hayatına eylemleriyle eşlik eden, İzmir, Türkiye ve meslek için hep beraber iyi şeyler yapmayı hedefleyen yol arkadaşlarının da öyküsüyle birlikte sunuyor. “Hep Beraber”, İzmir eczacılığının öncü kuşağını temsil eden Neşe Gülersoy, Işık Nur Boyacıgiller ve Levent Kamacı'ya da bir saygı duruşu. Hep Beraber kitabında anlatılanlar aynı zamanda yitip giden İzmir'in tarihine derin bir özlemi de uyandırıyor. Badem ağaçları ile dolu İnciraltı'nın ıssızlığı, Kemeraltı'nın ve Konak'ın bugünkünden daha şen şakrak olduğu günler, Mimar Kemalettin'de faaliyet gösteren ecza depolarının önündeki keşmekeş, Kemeraltı'nın ilaç üreten

eczacıları ve her eczanenin üstünde muayenehaneleri olan İzmir'in ünlü doktorları ile yarım yüzyıl öncesine uzanıyoruz.

KOLEKTİF ANLATI

“Hep Beraber”de sırasıyla İbrahim Yüncü'nün “Sen Olmasan, Ben Bunları Kime Anlatacağım?”, Atilla Sevinçli'nin “Hocalığı Harbidir”, Vecihi Özerdemli'nin “Eczacılıkta Üç Kuşak”, Hüsnü Kaya'nın “Kooperatif Olmak Biz Olmaktı”, Jale Yelken'in “Eczacıların Jale Ablası”, Sami Şen'in “Kemeraltı'nın İlaç Yapan Eczacılarıydık”, Prof.Dr. Levent Üstünes'in “Onlar İlaçta Zinciri Kıracak Bir Kuşaktı”, Mehmet Can'ın “Arkamda Hep Bir Abi, Ben

İse Ona Layık Olmaya Çalışan Bir Kardeş”, Ufuk Akgün'ün “İzmir Nasıl Tekstilin Başkenti Oldu?”, Kemal Çolakoğlu'nun “Gülümseyerek Yürüyenlerin Şehriyiz Kardeşim”, Hilmi Uğurtaş'ın “25 Yaşında Delikanlı Gibi Projelerinin Peşinden Koşuyor”, Atakan Baştürk'ün “Türk Akreditasyon Kurumu Nasıl Kuruldu?”, Kamil Porsuk'un “İlk Robot Yarışması İzmir'den Doğdu”, Pınar Yurdun'un “Hep Birlikte İyi Şeyler Yaptık”, Rıfat Demirli'nin “EBSO'nun Ülke Gündemini Değiştirdiği Yıllar”, Prof.Dr. Adile Oniz Özgören ve Prof.Dr. Murat Özgören'in “Herkes İçin Sağlık”, Hayri Dursunoğlu'nun “Matkabın Ucundan Doğan İzmir Medikal Sanayi”, Hüseyin Doğan'ın “Göreceksiniz, İyi Şeyler Yapacağım”, Dr. Gökalg

Müstecaplıoğlu'nun "Enver Abi'nin Dost Eli", Dr. Ülkümen Rodoplu'nun "İzmir'de Bilim ile Siyaset Buluşunca", Mert Ali Işık'ın "Kınık'ta Kesişen Hayatlar" Muammer Şen'in "Çağımızın Bir Şifacısı" başlıklı yazıları yer alıyor.

HEPİMİZİN HİKAYESİ

Enver Olgunsoy, kitaba yazdığı Ön Söz'de şu ifadeler yer veriyor:

"Bu anılar demeti iddialı bir kitap olma amacıyla yazılmadı. Sadece birlikte yaşanmışlıklar ve sonuçlar; giderek sığlaşan, aşırı tüketen, yavanlaşan, bencilleşen hatta vahşileşen bugünkü hayata; bir zamanlar yoktan var eden, insanını, ülkesini seven, saygı duyan kısacası daha insani bir yaşam olabildiğini anımsatırken, bir dönemi, dönemin birlikte yaşanmışlıklarına şahitlik eden aktörlerin de görüş ve düşüncelerini aktardıkları bir yazın olması amaçlandı.

Birinin hayat öyküsü olmaktan öte, bir dönem kitabı mı, bir nehir söyleşisi mi yoksa sadece ortaya karışık anılar manzumesi mi? Buna okur karar versin istedik. Kitap oluşturulurken gazeteci Sevgili Nihat Delibaşı ve Sinan Doğan ile birlikte ilgili konunun öznesi kişileri birlikte ziyaret ettik, söyleşiyi birlikte

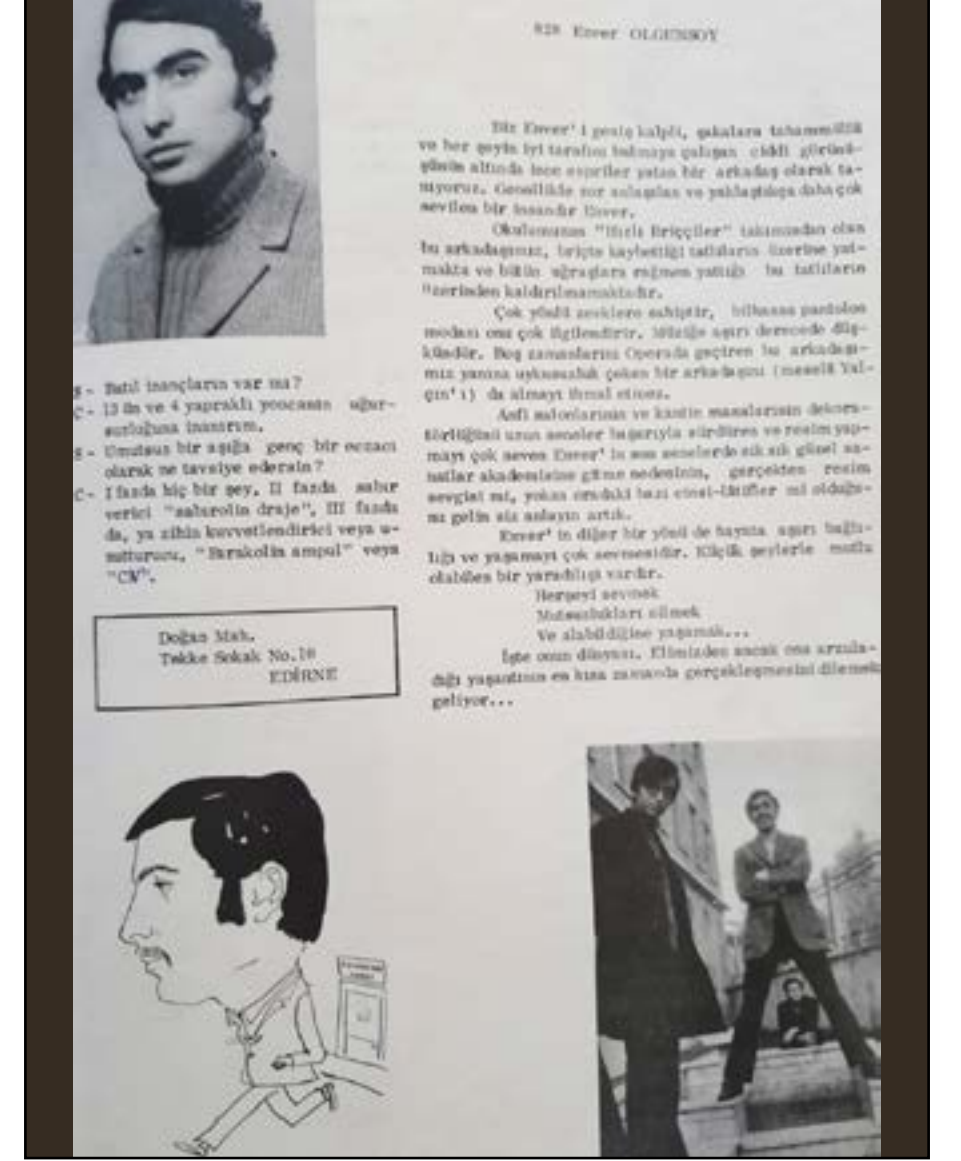
gerçekleştirdik. Ancak kişiyi özgür bıraktık. İzmir hakkında, geçmiş yıllar hakkında hatta mesleki ve ekonomik gelişmeler ve ilişkiler hakkında yaşanmışlıklarını paylaştılar. Örneğin baktık ki ortaya İzmir'imizin, Ege Bölgemiz'in mini bir tekstil tarihi ve hayatı çıkmış. Baktık ki o dönemin eczacılık tarihi, meslek liseleri

tarihi çıkmış. Hayatın o bölümünü ya da olaylarını birlikte yaşadığım ilgili kişi ile yaşanmışlıkları kayıt altına aldık. Böylece kitabımız bir kişinin değil, birçok kişinin olaylara birlikte şahitliklerini ve değerlendirmelerini kucaklamış oldu. Gazeteci arkadaşlarımdan özellikle kitabımızın bu şekilde yazılmasını rica ettim. "Hayata ben ne kattım?" cümlesi beni hep yönlendirdi. Birlikte şahitlik ettik, yaşadık, başardık, başaramadık. Birlikte sevindik, birlikte üzüldük, birlikte yürüdük. Kısaca hayata birlikte yol verdik. Yaşama hep öyle bakmaya çalıştım. Ortak payda: "birlikte" sözcüğü olması için çaba sarf ettim. Bu kitabın yazılmasında ısrar eden, beni bu konuda motive eden gazeteci arkadaşlarım, sevgili Sinan Doğan ve sevgili Nihat Delibaşı'na samimi teşekkürlerimi sunuyorum. Kitap fikri onların. Açıkçası böylesi anlamlı bir kitap olabileceğini başta düşünmemiştim. Birlikte iyi gelelim yaşama...". Ve Enver Olgunsoy anlatıyor yaşam öyküsünün işlendiği kitapta:

ÖNCE VATAN

Feriha Ogan adında ilkokulda öğretmenim hayat görüşüm için altyapıyı hazırladı. "Önce vatan, ülken, ondan sonra karşıdaki insan, insanımız, sonra sen" derdi. Bu söz benim hayatta şiarım oldu. Biz bu şiarı ömür boyu benimsedik. Bu sözü sadece ben değil, bizim kuşak genel olarak benimsedi.

EN GÜZEL YILLAR

Üniversite yıllarımda çok mutluydum. Bu yılları hayatımın çok güzel bir dönemi olarak değerlendiriyorum. 1961 Anayasası'nın ve onu meydana getiren anlayışın sonucu olarak bir kültür

devrimi yaşanmıştı ve herkes o kültür devriminin eseri olmuştu. Ben de o insanlardan biriydim. O tarihlerde o kadar umut doluyduk.

Ülke olarak daima daha ileri gideceğiz diye düşünüyordum. O nedenle hep gelecekte yaşadım diyebilirim.

ÇAĞDAŞ ECZACILIK HAREKETİ

Üniversitede asistanken siyasal olarak İzmir'in pek sesi çıkmıyordu. Okulda öğrenci hareketi vardı. 1977'de başlayan Çağdaş Eczacılık Hareketi ise sol bir hareket olarak değerlendirilebilir. Bu hareket Ankara'da billurlaşıp Türkiye'ye yayıldı. İzmir'de 300-350 eczane vardı. Hem üniversiteye devam ederken hem de bu çalışmalara başladık. Seçimlere katılmak için 20'ye yakın kişiden oluşan bir gruba sahip olmalıydık. Işık Boyacıgiller'i başkanlığa aday yapmak için kapısına gittik. Ben gittiğimde gitar çalıyordu. Daha sonra espriyle, "Ne güzel eczanemde oturuyordum. Bu işleri başıma sen açtın" demişti.

ECZACILARIN KOOPERATİFİ

Çağdaş Eczacılık Hareketi'nin başını Ankara çekmişti. Ama ekonomik örgütlenmede İzmir öndeydi. O zaman

ilaç firmaları eczanelere ilaç vermemeye başladılar. İlaç kıtlığı yaşanıyordu. Oysa biz halka hizmete inanan, toplumcu bakış açısına sahip, 1968'den gelip 1978 ile karışan bir kuşaktık. O nedenle kendi kooperatifimizi kurma kararı aldık. Önce Neşe Gülersoy öncülüğünde 1978 yılında Eczacılar Üretim ve Tüketim Kooperatifi-MEDAK, bir yıl sonra EDAK kuruldu.

EBSO'YA GETİRİLEN ÇEYİZ

İzmir Eczacı Odası'nda yönetimden ayrılıp Ege Bölgesi Sanayi Odası'na geçmemin en önemli nedeni, İzmir'in en geri kalmış ilçelerinden biri olan Kiraz'da bir okul yaptırmaktı. İlçede kızlar okula gönderilmiyor, çocuk yaşta evlilikler olduğu için intiharlar yaşanıyordu. İzmir Eczacı Odası olarak köyde okul yapmak için harekete geçtik. Ancak 5 bin lira toplayabildik. Okul kurma isteği bana güçlü bir kuruluştaki yer alma düşüncesini aşıladı.

Toplanan parayla beraber EBSO'ya geçtim. EBSO'ya çeyizimle geldim. Kiraz Cevizli köyünde bir okul yaptırmayı başardık.

ECEVİT'E TARİKAT SORUSU

Bugün hala o tarihte yaptıklarımı ve arkadaşların bana gösterdiği itibara şaşıyorum. 1990'ların sonunda tarikatlar meselesi ülkenin gündemindeydi. Başbakan Bülent Ecevit, bazı tarikatları ayırıyor, onlara toleranslı yaklaşıyordu. EBSO Meclisi'ne eşi Rahşan Ecevit ile beraber geldi. Konuşmasını yaptı. Uçağı kalkacağı için acele ediyordu. Ben söz aldım. "Tarikatlar tamamen reddedilmesi gereken yapılar. Bazılarını siz iyi tarikat sayıyorsunuz" dedim. Ecevit uçağı kaçırmayı göze alıp, cevap vermek zorunda kaldı. Ama yaptığı açıklamalar beni tatmin etmedi.

AHMET ŞİK'A DESTEK EYLEMİ

Pınar Yurdun EBSO Meclisi'nde yanımda olurdu. Gazeteci Ahmet Şık, "000 Kitap-Dokunan Yanar" adında basılmayan kitaptan dolayı içeri atıldı. Ne yapılabilir, bir gazeteciye nasıl destek verilebilirdi? Pınar Bey ile ben o meclis toplantısında bizi izleyen gazeteciler arasında basın locasında oturduk. Yakamıza da siyah kurdele taktık. Gazeteci arkadaşlar sordu. Biz de neden bu eylemi yaptığımızı anlattık. Verdiğimiz kınama demeci ertesi gün gazetelerde yer aldı. ECZACIBAŞI'NA MEKTUP

Şifa Eczanesi'nin gerçek yeri Kemeraltı'ndaydı. Anafartalar Caddesi'nde, Valilik Binası'nın bitimindeki ikinci binadır. Eczacıbaşı ailesi ile görüşüldü. Bülent Eczacıbaşı ile e-posta yoluyla yazışmalar yaptım. "İzmir'in bağrından kopardığınız bu eczaneyi İzmir'e istiyoruz.

Dedenize Eczacıbaşı soyadını boşuna vermediler" diye ağır sayılabilecek bir yazı yazdım. Nihayetinde Bülent Eczacıbaşı kırmadı bizi. Eczanenin replikasını İzmir'de, APİKAM'daki sağlık müzesi için ciddi para ödeyerek yaptırdı. KONAK'A SAĞLIK MÜZESİ EXPO'nun teması sağlıksa

İzmir'de bir sağlık müzesi olmalıydı. İzmir'in ilk Türk hastanesini müzeye dönüştürmeliydik. "Gurebayı Müslimin" hastanesi eski bir binadır. Hijyen nedeniyle hastane olarak kullanılması sakıncalıydı. Bu bina mükemmel bir sağlık müzesi olma potansiyeline sahiptir. Merkezi bir konumda, turistlerin ve yerel halkın ulaşabileceği bir mekandı. Bu binanın müze olması için elbirliği ile çalıştık. Hatta bir ara dış duvarına "Memleket Hastanesi Sağlık Müzesi" yazıldı. Ama maalesef tamamlanamadı.

KAÇ GALENOS VAR?

Türkiye'de ilk kez yapılacak tüm dünya eczacılarının katıldığı kongrenin bir ayağının Bergama'ya alınması ve bu toplantıya yetiştirilmek

üzere Galenos'un heykelinin yapılarak Bergama-Ayvalık kavşağına konulmasını önerdim. Bu öneriyi Türk Eczacılar Birliği'ne yaptım. "36 eczacı odası var. Ya hepsi bir şey isterse?" dediler. Oysa kaç tane Galenos var ki? Dünya'da bu adam eczacıların piri, babası, meslek atası olarak geçer. Bir tanedir, o da bizim buradandır.

KOLONYA ŞEHİRİ İZMİR

Eczacıbaşı ile bacanağı Aktaş ailesi İzmir'i kolonya merkezine dönüştürmüştür. 1930'larda gazetede yayınlanan reklamda, "İzmir kolonya şehri unvanına S.Ferit'e medyundur" deniyor. Ben de Travel Turkey Fuarı'na bu slogan ile katılmıştım.

"İzmir kolonya şehridir" diye. Bütün bu hikaye beni, Olgunsoy Laboratuvarı'nın kuruluşunun 40. yılında bir sosyal sorumluluk projesi olarak kolonya üretimine sevk etti. Madem ki İzmir'in iki eczacısı kolonya üretmiş, bana da düşen budur dedim.

KOLONYA MÜZESİ

Ben Kolonya Müzesi projesini Konak Belediyesi'ne önermiştim. Belediye, Çocuk Müzesi, Oyuncak Müzesi, Radyo Müzesi gibi butik müzeler yapmıştı. Fakat personel yetersizliği nedeni ile olmadı. Şimdi Tarihi Kemeraltı İnşaat ve Yatırım A.Ş. (TARKEM), Kemeraltı'nı Dünya Mirası Listesi'ne sokmak için çalışma yapıyor. Birinci Beyler

Sokak'ta, Süleyman Ferit'in ilaç ve kolonya ürettiği bina restore edildi. Burası İzmir'in mütevazı da olsa ilk ilaç-kozmetik fabrikasıdır. TARKEM bu binaya geçmeyi planlıyor.

HAYALLER BİTMEZ

Kınık Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Organize Bölgesi, benim 40 yıllık hayalimdir. Tıbbi ve aromatik bitkiler konusunda ülke floramız ve endemik bitkilerimiz zengindir. Fakat vahşi hasat bu zenginliği yok ediyor. Tarım bölgemizde kuracağımız Ar-Ge merkezinde bu bitkilerin tohumunu islah edeceğiz. Tarıma katma değerli üretim hizmeti sunmuş olacağız.

KEMERALTI: BİR MUTLULUK

Bir gün nostalji yapıp Kemeraltı'nı dolaştım. Asistan iken kaldığım Şükran Otel'i ve Meserret Otel'i gördüm. Süleyman Ferit Eczacıbaşı'nın kurduğu, ülkedeki siyasi olayları mizah diliyle yorumlayıp konuşan Palavra Kulübü aklıma geldi. Sonra yürümeye devam ettim. Mennan Pastanesi'ne uğradım. Mennan'ın çok güzel, çok büyük bir poğçası vardır. 1970'li yılların sonunda Radyum Laboratuvarı'nda çalışırken, bu poğçayı çok severdim. Sonra üzerlik satın aldım. Kemeraltı büyük sürprizler taşıyor içinde. Neyle karşılaşacağınız hiç belli olmuyor bunca yıl sonra. Gezdikçe tarihi çarşığı, çok mutlu oluyorum.

Yaşar Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Öğretim Görevlisi Ozan Atalan, hukuk mezuniyetinin ardından heykel eğitimi
alan, edindiği tüm formasyonu eserlerine yansıtan bir sanatçı.

“Bu Çağı Hissetmedikten Sonra Çağdaş Sanatçiyım Diyemem

Sanatçı Ozan Atalan, çağımıza adalet ve sanatın iş birliğiyle bakıyor. Kendini dünyanın merkezine koyan insanın doğadaki, ekolojik dengedeki yıkıcılığına eserleriyle başkaldırıyor. Bunu yaparken sanatta da pek çok genel kabule başkaldırıyor. Heykel formasyonunu videoyla, açık kaynak kodlu eski teknolojiyle birleştirerek dijital sanat yapıyor ancak kendini dijital sanatçı olarak tanımlamıyor. Sorulursa “İmaj yapıcısı, görsel sanatçı, anti sanatçı denebilir” diye tanımlıyor.

İyi bir medyayla üretilip piyasada karşılığı olana dijital sanat dendiğini söyleyen Atalan, “Dijital sanatta düşüncenin, felsefenin, beşeri bilimlerin dışlanması var sanki. Ben orada değilim” diyor. Tam da bu noktada insan merkezci (transhümanist) düşüncenin karşısına, insan sonrası (posthümanist) düşünceyi koyarak ürettiği eserlerden söz etmek gerekiyor. Fiziksel olanla dijitali birleştirdiği, yabancılaşma hissiyle ürettiği eserler bunlar. 14 Eylül-10 Kasım 2019 tarihlerinde düzenlenen 16. İstanbul Bienali’ndeki Monokrom adlı çalışmasıyla mandaların İstanbul kırsalındaki yaşam alanlarının tükenişine, ekolojik yıkıma dikkatleri çekmişti. Manda iskeletiyle hazırladığı heykele videolar eşlik etmişti.

İzleyenlere ekoloji politikalarını, ekonomik, politik kararları sorgulatmıştı. Manda fikri domino etkisi yarattı ki son Bienal’de, İngiliz sanatçılarda başka türlü tezahür etti. İstanbul Modern’de 11 Ağustos 2024’e dek izlenimde

kalan, Zamansız Meraklar sergisindeki eserinde de doğanın kopyasının kopyasını izletiyor, doğadan uzaklaşmayı gösterdi. Atalan, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra içindeki sanatçıyı dinlemiş; Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümünde okumuş. Eğitimine ABD’de Syracuse Üniversitesi Heykel Bölümünde burslu olarak devam ederken dijital sanata

yönelmiş. Çünkü, söylemek istedikleri konusunda heykel yetersiz gelmiş. İki sanatın kesişim noktasından yeni kuşaklara sesleniyor. Yaşar Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü Öğretim Görevlisi Atalan’la, “Çağdaş sanatçı lafı çok kolay kullanılıyor ama bu çağı hissetmedikten sonra çağdaş sanatçiyım diyemem kendime” cümlesinin ışığında konuştuk.

Kariyerinizin başlangıcında sanat değil, hukuk eğitimi var. Hukuka nasıl başladınız ve sonra sanata nasıl yöneldiniz?

Çanakkale Gelibolu doğumluyum. Küçük bir yerde büyüyünce ve İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlere yakın olunca dış dünyaya açık oluyorsunuz. Ama algılarınız da büyük şehir çocukları gibi açık olmuyor. Sanata yatkınlığım, ilgim hep vardı. Güzel sanatlar lisesi sınavını kaçırmıştım, yüksek

puan alınca hukuka gittim. Hukukun teorisini, adalet hissini çok sevdim. Mezun olup stajımı yapmaya İzmir’e geldim. 2008’de stajımı bitirdim, bütün yaz güzel sanatlara hazırlanıp Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesine girdim çünkü avukatlık yapamayacağımı anladım. Aslında en basit haliyle mutlu olmak istedim. Hayatla daha derin bağ kurmak, kendimi daha iyi ifade edebilmek. Hayallerini gerçekleştirememiş biri olarak 60-70 yaşında

adliye koridorlarında mı olmak istiyorum, diye düşündüm. Bunu istemedim. Sizin gibi yeteneğini fark edip eğitim tercihini değiştiren, sanat eğitimine karar verenler var. Bunu fark edebildiğiniz için şanslısınız. Birçok insan farkında değil. Duyguların politikası var, manipüle oluyoruz. Kendime yabancılaştığımı fark ettiğim dönemler, bu dönemlerdi zaten. Sonra sanatta neyle ilgiliyim kısmıyla ilgilendim. O yabancılaşma hissinden çıkıp şu anda olduğum yere geldim ama hukuk eğitimi hep oradaydı. Adalet hissi, ötekileştirilmiş varlıklar için adalet hissi işlerimin devamı olmaya hep devam etti. “SÖYLEMEK İSTEDİKLERİM KONUSUNDA HEYKEL YETERSİZ GELDİ”

Sanatçı yönünüzü nasıl fark ettiniz?

Dünyaya biraz daha bakmaya başladığımda... Hukuk fakültesinde kitaplarım resim defteri gibiydi. Çizim ve sketch doluydu. Arkadaşlarım, sende sanatçı ruhu var, diyordu. Birinci sınıfta Roma hukuku hocamız, gelecekte ne yapmak istiyorsunuz, demişti; ressam veya heykeltıraş olmak istiyorum, demiştim. Amatör olarak uğraşmak bir noktada yetmedi.

Okulu birincilikle bitirmişsiniz. Müfredatın yanında başka neler yapıyordunuz?

Stüdyolar devlet üniversitelerinde biraz küçük. Sınıf da kalabalık olduğu için genellikle akşam saatlerinde çalışırdım, gece on ikiye, bire kadar. İkinci üniversitem. Hocamla aramda güven bağı vardı. Arkamda bıraktığım çok şey vardı ve

orada başarılı olmak zorunda hissediyordum. İçimden böyle geliyordu, zorlamıyordum kendimi.

Sergilere katılıyor muydunuz?

Üçüncü sınıfta başladım. O zamanlar İstanbul’da Siemens Sanat vardı, orada başladım. 2012’de Sınırlar Yörüngeler diye bir sergiye katılmıştım. Sonra Mamut Art’ın ilk versiyonuna katıldım. 2013’te Pera Müzesinde bir sergimiz oldu. Üç güzel sergiyle Amerika’ya gittim, Fullbright bursuyla.

Amerika’ya heykel için mi gittiniz? Dijital sanata evrilmeniz nasıl oldu?

Sebebi, çağdaş olan şeylere algılarımın açık olması. Amerika’da Syracuse Üniversitesi Heykel Bölümünde başladım. Trans medya bölümünden video art, performans sanatı, fotoğrafçılık gibi dersler aldım. Algım açıldı, yapmak istediğim şeyler dijitale kaydı. Dijitalin formu, başta video sanatıydı. Sonra performanslarımla bedenimi birleştirdim. Işık gölge oyunları, konuların üst üste binmesi gibi... Çocuk bedenimin, o zamanlar 31 yaşındaki bedenimin üstüne yansımaları gibi... Dijitalin dönüşümüyle kültürel bir şeyler söylemeye çalışıyordum. Mesela sünnet ritüelinin VHS kaydını dijitale aktarmıştım. 2013 yılıydı. Dijitale aktarım ilgimi çekmeye başladı çünkü söylemek istediklerim konusunda heykel yetersiz gelmeye başladı. Medyam genişledi. Video art hocam sormuştu: “Neden video yapıyorsun ki? Heykelle derdini anlatıyorsun zaten.” Yetmiyor, diyordum.

Arkadaşlarımın neler yaptığını gözlemledim. VR teknolojisiyle tanıştık. 2016 sonrası Türkiye’ye döndüm. Y kuşağı olarak dijitalle birlikte evrildik. 146 ile internete bağlanmalar, çevrim içi sesleri, mırçlar, sohbet odaları... O kültürü biz şekillendirdik, yeni nesillere yol göstermeye, onlardan yeni şeyler öğrenmeye başladık. Eski teknoloji kullanmayı da seviyorum, yeni teknolojilerde bilmediğim bir kodlama varsa tasarımcılarla, mühendislerle çalışmayı seviyorum. Benim için dijital sanat, interdisipliner bir yer. Teknik yapabilirliğim çok fazla yok. Zaten kimsenin yok. Herkesin dijitali A’dan Z’ye bilmesi söz konusu değil. Yeni yeni sınıflandırma yapabiliyoruz.

Video ile başladığınızda internet teknolojileri bu kadar gelişmiş değil miydi?

Gelişmişti aslında ama online platformlar, web3, iletişimsel olarak şimdiki gibi gelişkin değildi. NFT denemelerim oldu, 2 sene önce NFT bienaline katıldık. Amerika’da arkadaşım Chonka Peter Lee ile beraber ürettik. Son çalışmamda Arduino sistemi kullandım, basit bir kodlamayla. 2020’de yaptığım bir işin yeni versiyonuydu. Yanı sıra video, deneysel çalışmaları seviyorum. Örneğin yapay zekadan aldığım bir imajı manipüle edip başka şeye dönüştürmeyi seviyorum. Dijitalin kavramsalıyla ve kültürel etkileşimiyle daha ilgiliyim. Üç boyutlu nesneleri de kullanıyorsunuz. 16. İstanbul Bienali’ndeki Monokrom işinizde olduğu gibi...

Amaç, ekolojik farkındalık oluşturmak, şehircilik politikalarını eleştirmekti. Özellikle kapitalesen fikrinden

hareket ettik. Kapitolesen, antroposen* söylemlerini biraz romantize bulur. Jason Moore’un teorisi. Sadece kömürü, sadece endüstri devrimini suçlayamayız. Malzemenin bir failliği vardır ve onu yaratan da insandır. Neden 14, 15. yüzyıllara, Colombus’un Amerika’yı keşfine kadar gitmiyoruz? Avrupa’nın oraya medeniyet ve inanç götürmesi gibi söylemlerle oradaki varlığını meşru kılması... Bu arada hastalıkların değişime uğraması, köleliğin, sömürgeciliğin başlaması... buralara kadar indiriyor. Ekolojik yıkımı politikadan ayrı tutamayız.

“OTOBİYOGRAFİK YABANCILAŞMA ÇEVRESEL YABANCILAŞMAYLA KESİŞTİ”

Modern dünyanın insan ve doğa üzerindeki yıkıcı etkilerini yansıtmaya çalışıyorsunuz. Bienaldeki çalışmanızla mandaların yaşam alanlarının yok oluşu üzerinden nereye varmak istediniz?

Tezime yeni başladığım dönemlerdi. 2013’ten beri ne üzerine çalışmak istediğimi daha fazla netleştirmiştim. Öncelikle otobiyografik sürecimden çıktım. Bir çeşit yabancılaşmaya maruz kaldım çünkü. Birçok insan da buna maruz kalıyor. Marx’ın söylediği gibi emeğine yabancılaşma, topluma yabancılaşma...

Dünyaca yaşadığımız olumsuz durumların psikolojik etkilerini deneyimliyoruz. Görmezden gelmek yapımda yok. Soyut sanat gibi kaçmacı değil, gerçekçi ve yüzleşmeci sanat ilgimi çekmiştir. O yabancılaşma hissi, çevresel yabancılaşmayla

kesişti. İnsan sonrası felsefe etkili oldu. Biyolojiyle, materyalle, fizik dünyayla, kültürle, kritik düşünceyle bağlantıları...

Üzerinde uğraştığım işlerin teorik altyapısına posthümanizmi ekledim. Bazen doğa bilimlerinden bazen sosyal bilimlerden yardım alabiliyorum. Biyolojideki “birlikte evrilme” tezimde aldığım gibi. Birlikte evrimsel bir varoluştayız. Her şey kendi içinde farklı etkileşimler halinde ama bunlar insan algısının alamayacağı kadar büyük uzay zamanlarda oluyor. Timothy Morton buna hiperobje diyor. Heykelden kopmayarak hiperobje heykel anlayışını benimsedim. Neden süreci görünür hale getirmiyorum, neden ekolojik yıkımı dokümanite etmiyorum? Madem değiştiremiyorum, en azından unutturmayayım istedim. Araştırmalarım sonucunda mandaların İstanbul için ne kadar önemli olduğunu fark ettim.

Konuyu nasıl keşfetmiştiniz?

Atilla Yakınol diye değerli bir arkadaşım var, İzmirli bir heykeltıraş. Dijital medyayı katarak farklı şeyler yapıyor. Manda fikri, onunla sohbetimizde çıktı. İstanbul bilgisi çok fazladır. 16. İstanbul Binenali Küratörü Nicolas Bourriaud ile yazışmıştım, üç proje göndermiştim.

Göndermeden önce Atilla, manda fikrini getirdi. Araştırdım, insanlar bunu bilmeli, dedim. Biz biraz daha market sanatının dışında, eleştirel sanata yakın duruyoruz. Türkiye’de ne yazık ki bunun belli bir komünitesi, ekonomisi yok ya da ulaşmakta zorlanıyoruz.

Çok konuşulan bir şey değildir, İstanbul ve manda. Kentte nasıl bir geçmişi var manda kültürünün?

Kentteki geçmişi çok eskiye dayanıyor. Eski İstanbul fotoğraflarında neredeyse her meydanda manda ve kağrı görüyorsunuz. Hayvanları ekonomi kaynağı olarak görmek benim ideolojime ters olsa da böyle bir gerçek var. Her anlamda geçim kaynağıymış. İstanbul’daki şehirselleşmeyle birlikte sulak alanlarda ve Kuzey Ormanları kesiminde sıkışmış durumdalar.

Bir arşiv görüntüsü vardı, mandalar Vadi İstanbul çevresinde. Arena Stadi’nin inşaatı görünüyor, yanında hala mandalar vardı. Ama artık oralardan da gitmişler. En son araştırdığımda 2019, 2020’de mandaları meralardan çiftliklere alıyorlardı. Havaalanı yapılırken köy halkıyla röportajlar yaptık. Hem hayatın içinde hem teorik araştırmalarım oldu.

Kemiklerin hazırlanmasında İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi ile çalıştık. Gerçek iskeletin hazırlanması, onların yardımıyla oldu. Onu heykele dönüştürdüm. Hiçbir hayvana zarar verilmedi. Çatalca’da bir manda derneği var, oraya gidip nasıl bulabilirim dedim. Birçok mezbaha, kemik vermem, satın al, kestir, teklifinde bulundu. Asla yapmadım. Trakya’da üç ay çiftlik çiftlik dolaştım. Halihazırda kesiyorsanız sadece kemik almak isterim. dedim. Öyle de birini buldum.

O kemikler başka bir şeye dönüşmüş oldu türdaşları için.

Gerçek manda iskeleti üzerinde restorasyonlar mı yaptınız?

Kesim yapılmış bir hayvanın formuna müdahale ettik, anatomi bilgilerine bakarak teknikerle çalıştık. Kemiklerin ayakta durması için demir iskelet geçirilmesi ve istediğim formda olması için birleşmesi gerekiyordu. Üç gün İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Avcılar Kampüsü’nde çalıştık.

Saha araştırması ve işçilik kısmı yoğun bir çalışma olmuş.

Evet, çok araştırdım. İşçilik de önemli. İÜ’de heykelleştirme, sterilize etme, bir araya getirme işlemleri benim için psikolojik olarak zorlayıcıydı. Her şeyi dahil altı aylık bir süreçti. Odamı stüdyoya dönüştürdüm ama asıl heykele dönüştürmeyi, anatomik birleştirmeyi; profesör, asistan ve tekniker arkadaşlar üniversitede yaptık. Vicdani, psikolojik sorgulamalara girdim ama türdaşları için konuşması gerekiyordu.

Ben sadece vesile oldum. Bilerek modernist bir estetik izledim. O kemiği, ölümün estetizasyonu gibi bir forma büründürmek

istedim. Absürt bir hava da vardı, yas ortamı oluşturmak istedim. Toprak üstünde çimento, çimentonun üstünde heykele dönüşmüş, insan müdahalesi olmuş, bir arada durmaması gerekirken bir arada duran bir iskelet.

“DÜNYAYA TEK RENKTEN BAKIYORUZ, BİRBİRİMİZİ ANLAMİYORUZ”

Toprak, çimento ve iskelet, süreci de gösteriyor zaten.

İnsanlara, çok yakınımızda olup görmediğimiz bir gerçekliği, farklı bir dilde göstermek istedim. Özellikle Kuzey Ormanları, Karadeniz kıyılarında yaptığımız drone çekimleri ekolojik yıkımı

ve mandaların ne zor koşullarda yaşadığını gösteriyordu. Canlı ve cansız varlıkların hakkını savunma projesiydi. İnsanlarda bilinç oluşturmak istedim. Görmek, bilmektir, biliyorsunuz. Bazen bilmek istemediğimiz şeylere kafamızı çeviriyoruz, çevirmeyelim istedim. En azından bir şeyler ileriki nesiller tarafından görülmeli, unutulmamalı.

İsmi neden Monokrom?

Genel estetiği monokrom zaten. Monokrom, bir rengin farklı tonlarıyla oluşturulur. Dünyaya tek renkten bakmayı söyler. Bu sterillik, minimallik bazen hoşumuza gider bazen de sıkıcı olur çünkü diğer renkleri

göremeyiz. Oradaki her şey birbirine yakın tonlardaydı. Videolarda renk azaltması yaptım, insanların yeşili yeşil gibi görmesini istemedim. Yeşille siyah beyaz arası... Bir rahatsızlık vermek istedim. Düşünsel olarak da monokrom boyutu vardı. Tek bir rengi seçip dünyaya oradan bakıyoruz, polarize oluyoruz, birbirimizi anlamıyoruz, iletişim ve empati becerilerimizi kaybediyoruz. Oysa birbirimizden nefret etmek için hiçbir sebebimiz yok.

Bu çalışma, domino etkisi yarattı mı?

Sanırım yarattı. Geçen yıl yani bizden sonraki bienalde Cooking Sections diye bir İngiliz grup bölgede mandalarla ilgili festival projesi yaptı. (Wallowland – Çamuralem). Bir tek onu biliyorum. Manda ürünlerini tadıp sorunları eğlence üzerinden konuşmak bizim coğrafyamızda ne kadar çalışır bilmiyorum ama böyle bir proje yaptılar. Festivart yaptılar. Bana çok hitap etmedi ama bir şekilde devam etti manda hikayesi. Umarım devam eder de.

İşlerinizde genel olarak insanın doğa üzerindeki yıkıcı etkisini dert edindiğiniz görülüyor. Temel meseleniz ne?

Temel meselem birkaç tane. Kendimdeki yabancılaşma hissinden yola çıkıp otobiyografik gözlemlerimi sosyal ya da ekolojik gözlemlerle birleştiriyorum. Çağdaş sanatçı lafı çok kolay kullanılıyor ama ben bu çağı hissetmedikten sonra çağdaş sanatçıyım diyemem kendime. Çağın dertlerini yaşıyorum, güzelliklerini de yaşamaya çalışıyorum. Zaten dünyayı

empatiyle hissedenden bir insansanız bu dönem size hem öfori hem paranoya verir. Bir mutlu oluyoruz bir mutsuz. Bunları birleştirdiğimde evet doğayı görüyorum, ciddi bir yıkım var. Bu benim yas sürecimdi. Çevresel yabancılaşmayla, bazı insanların, bazı canlı cansız varlıkların dışlanmasıyla oradaki insan merkezci düşüncüyü keşfettim. Kent hayatının etkilerini eleştiriyorsunuz. Etkileri var tabii ama bu, köyde de olabilir. Her şey birbiriyle çok bağlı. Zaten bu bağlılık ilgimi çekti. Bu, otobiyografiyle dış dünya arasındaki bağlılık olabilir, içe dönüş, dışa dönüş olabilir. İnsanın dünyayla ilişkisini bağlantılar üzerine okumaya başladım. Ekoloji, dijital ve psikolojiyle ilgiliyim. Yakın zamanda, İstanbul Modern’de izlenime sunduğunuz Zamansız Meraklar sergisindeki eserinizden söz eder misiniz? 15 Şubat’ta açılmıştı, karma sergi. Herkesin bireysel çalışmaları var. Küratörlerin belirlediği bir düşünce dünyası içinde oluyor bunlar. O da dijital sanat. Her zaman söylediğim gibi; kendimi dijital sanatçı olarak tanımlamıyorum, tanımlamadım. Bu benim için çok önemli. Aslında tanımlama gereği de duymuyorum. İmaj yapıcısı, görsel sanatçı, anti sanatçı denebilir.

“KENDİME DİJİTAL SANATÇI DEMEK YETERLİ GELMİYOR”

Sadece dijital sanatçı demek yeterli mi gelmiyor?

Gelmiyor. Bu işe teknik olarak emeğini, becerisini, enerjisini koyan arkadaşlara haksızlık etmemek için kendime dijital sanatçı demiyorum.

Söylemeye çalıştığım şey şu: Eski teknolojiyi avangart olarak kullanabilirsiniz, dijital teknolojiyi eleştirel olarak posthümanist şekilde kullanabilirsiniz. Transhümanist anlamda teknoloji eşittir ilerlemecilik, gelecek. Ama burada etik sorgulama yok; ekonomik olarak nereye bağlı, çevreye ne kadar zararı var, ne kadar enerji harcıyor, bu data nerede depolanıyor? Bunların boyutu yok. Şeffaf değil, sorgulanmıyor. Tabii ki bu bir seçenek. Dijital medyanız çok iyidir, yaratıcı fikirler öne sürersiniz, iyi işler yaparsınız, büyük sermaye sahipleriyle anlaşmalı yaparsınız; bu başka bir piyasa, ben orada değilim. Ona dijital sanat diyorlar genellikle. Bu da dijital sanat olabilir ama dijital sanatta düşüncenin, felsefenin, beşeri bilimlerin dışlanması var sanki.

Sizdeyse tam tersi...

Evet. Dijitalin kültürel etkileşimi üzerinden devreye giriyorum. Zaten eleştirel bir düşünce yapım var. Son teknolojiyi kullanmak zorunda hissetmiyorum kendimi. İstanbul Modern’deki sergide yaptığım iş de 2005’te çıkmış bir açık kaynak. Herkes yararlansın diye ucuza satın alıp istediğiniz dijital düzeneği yapabiliyorsunuz. Yıllar önce çektiğim bir video vardı. Doğayı olduğu gibi görüyoruz. Yüzeyine hiç dokunulmamış ama yerleştirmesinin insan eliyle olduğu belli dokuz video var. Hemen altında da daha tesadüfi yerleştirilmiş taşların olduğu yapay bir doğa var. Bu taşlar, heykel altyapısından gelecek şekilde kesilmiş durumda. Yerdeki kum, insan rasyonelleştirmesini anlatmak için endüstriyel müdahaleden geçmiş, tertemiz bir

kuartz kum, simsiyah. Videodaki rüzgar ve ot hareketini taklit eden, mikroişlemciyle hareketi sağlanan plastik siyah dallar var. Eski, açık teknolojiyi kullanma sebebi, dijitaldeki teknokratik yaklaşımlara karşı durmak. Dijitalin transhümanist, salt ilerlemeci, etik sorgulamasız ve kapitalist ilerlemesini eleştirmek. “Hayır, böyle de dijital sanat yapabilirsiniz.” Çok pahalı ‘tool’lara, haklarında birçok soru işaretimizin olduğu teknoloji şirketi devlere güvenmek çok da makul gelmiyor bana. Savaşlar hep teknolojiyle iç içe olmuştur. Teknoloji, her şeyden önce niyetin, düşüncenin önemli olduğu bir alan. İnsanın onu nasıl kullandığı çok önemli.

Alt metninde şunu mu diyorsunuz?

İnsan müdahale ederse doğa böyle oluyor, kendi akışına bırakılırsa aslında doğa şöyle.

Aslında doğadan uzaklaşmayı söylüyorum. Çünkü videoda bir doğa representasyonu var. Her şey gerçekçi ama dokunamıyorsunuz. Taşların yerleştirmesinde insan müdahalesi var. Yerde ise belli ki insan üretimiyle oluşmuş, dijitalleşmiş, kendine yabancılaşmış bir doğa var. Onu oluştururken ilham aldığım şey, gerçek doğanın video kaydı. Temsilin temsili sizi başka yere götürüyor. Bunu Platon’un mimesisiyle de bağlayabiliriz. Ama ben anti mimesis fikrine daha yakınım. Sanat mı hayatı taklit eder, hayat mı sanatı taklit eder? Bu sorgulamalara artık gerek olduğunu düşünmüyorum. Gerçek bir doğa var. Onun bir video representasyonu var, videodan yola çıkan,

yabancılaşmış representasyon var. Bir katman daha koysam, mesela hologramla bir versiyonunu yapsam doğadan daha da uzaklaşacağız. Yani sanat imajları, farkındalık yarattığı kadar bizi uzaklaştırıyor da. Aslında söylemeye çalıştığım şey oydu, özeleştirel olarak da.

Pandemi döneminde insan doğadan elini eteğini çekmişti, doğa kendini bulmuştu, kuşların sesini duymuştuk. Alt metinde bu da var gibi geldi bana.

Kesinlikle var çünkü 2020’de, pandemi döneminde yapılmış bir işti. Biz dijitalleştik, doğa kendine geldi. Sonra dışarı çıktık ve hiçbir şey olmamış gibi hiç ders almayarak zarar vermeye devam ettik. “SANAT MARKETİNDE BULUNMA ÇABAM OLMADI”

Buraya kadar anlattıklarınız bir şey düşündürdü bana. Bir yanıyla kapitalizmin, modernizmin insan ve doğa üzerindeki yıkıcı etkilerini eleştiriyorsunuz. Bunu yaparken kapitalizmin tam göbeğinden doğmuş dijital teknolojiyi kullanıyorsunuz. Kapitalizmi kendi silahıyla vurmak gibi.

Bu sürekli düşündüğüm bir şey. Kapitalist sisteme doğduk. Hiçbirimiz keten çuvalarla dolaşmıyoruz. Bir paradigmamız var. Ancak bunun ne kadar dışına çıkabiliyoruz? Bunlar kendi içimde yaptığım sorgulamalar. Bienal işiyle ulusal ve uluslararası tanınırlık da geldi. Başka bir canlının acısı üzerinden mi elde ettim bu tanınırlığı? Bu da kapitalizmdir. Önemli olan, bunu nasıl yönlendirdiğim, tutarlı olarak nasıl söyleme

dönüştürdüğüm. Bunun dışında yapabileceğim çok fazla bir şey yok. Dağ başında yaşayamam, insan ilişkisine ihtiyacım var. Paraya ihtiyacım var, çalışmam lazım. Kapitalizmi vurmak gibi bir niyetim de yok. Yapamam zaten. Hiçbir düşüncenin, ideolojinin fanatığı, indirgemecisi değilim. Kapitalist sistem içinde olup güzel alternatifler yaratmış insanlar var.

Sorgulamayı da engellemiyor böyle olması...

Tabii ki. Eleştirdiğim şeyleri mümkün olduğunca yapmamaya çalışıyorum. Son derece minimal bir hayatım var. Bu samimiyet için kıstas değil ama sanat marketinde bulunma çabam olmadı mesela. Görünürlük kaygım olmadı. İşin fitratında var ama artık bu sanatçı anlayışı biraz geride kaldı sanki. Yüce sanatçı, farklı sanatçı...

Herkes birbirine saygı duysun, dileğim o. Eleştirsem bile saygı duyuyorum. Kaldı ki tasarım fakültesinde hocalık yapıyorum. Ben anti reklamı ya da lokal şirketlerin reklamlarını severim; kapitalist sisteme alternatif üretim yapan ve tüketici bulmaya çalışan. Ama bir şeyi tek bir şey olarak anlayamayız. İnsan sadece insan değildir, bir sürü insan vardır. İndirgemeci davranamayız. Dünya sadece dünya değildir, bir sürü dünya vardır. Komünitelerimizi bulmak, söylemlerimizle uyum içinde yaşamak önemli. Kendimi hiçbir şekilde tanımlamak istemiyorum. Mümkün olduğunca iyi bir insan olmaya çalışıyorum.

“DERDİM, HAYAT DENEYİMLERİNİ GÖRÜNÜR KILMAK”

İzleyicilerin geri bildirimleri nasıl oluyor?

Özellikle sanatla teorik ve deneyimsel anlamda ilgili olmayan ya da sanat üzerine çok düşünmemiş insanların geri bildirimlerini çok önemişiyorum. O kadar küçük bir komünitede dönüyor ki bu muhabbetler, sanat teorisinin çoğundan sıkılmış durumdayım çünkü fonksiyonsuz ve hiçbir yere gitmiyor. Sanat marketinden çok sıkılmış durumdayım. Bir koleksiyonere satış yapmak nihai amacım değil. Başka dertlerim var. Öğrencilere dokunmak, bu ihtiyacımı karşılıyor. Bienal işi için “Geleceğin röntgenini çekmişsin” geri bildirimini çok hoşuma gitti, asla düşündüğüm bir şey değildi. Perspektif değişimine katkıda bulunuyorsunuz.

Bilgisayar mühendisi, yaptığım bir işin kodunu okuyabiliyor, “Hiç aklıma gelmemiştii” diyor. Bir bilim insanının, doktorun, ev hanımının aklında kalması, belki kendindeki yabancılaşmayı fark etmesi, belki iyileşmeye yol açması çok değerli. Sanat, iletişimin çok özel bir formu. Kendi dünyanızı onlara anlatıyorsunuz, görülecek bir şey olduğuna ikna ediyorsunuz, bu kararı da onlar veriyor. Adaletsizliklerden, sanatçıya belli konularda ödeme yapılmaması gibi koşullardan dolayı sanat marketinde çok yer almak istemiyorum ama insanlarla kurulan bu iletişim çok daha değerli. İletişimi kurmak, yaptığım işin fonksiyonu zaten.

Herkesten öğrenilecek bir şey var. Sanat yapmayanlar da geri bildirimleriyle size yeni bir fikir veriyor belki.

Kesinlikle. Öğrencilerde de çok oluyor, karşılıklı bir öğrenme

süreci bu. Duyduğum bir şey, bambaşka bir şeye yol açabiliyor. Ya da birisi bir kitap öneriyor, oradan kendimi zenginleştiriyorum. Yaptığım işi olgunlaştırıyorum. Sohbet sanat üzerine olmak zorunda değil. O kişinin konusuyla ilgili de olabilir ki farklı hayat deneyimleri çok önemli. Derdim de zaten hayat deneyimlerini görünür kılmak ki gerçekliğini hissedebilsin insanlar bazı şeylerin.

**Antroposen: Çoğu bilim insanına göre, ayırt edici özelliği, insan faaliyetlerinin gezegen üstündeki etkisi olan, içine girdiğimiz yeni jeolojik çağın adı.*

Kapitalosen: Bu yeni çağa, genel olarak insanlar (antropos) değil de belirli bir üretim sistemi neden olmuş olabilir. İsveçli ekolojist Andreas Malm’ın ortaya koyduğu üzere kapitalosen kelimesi, gezegeni tehdit eden şeyin, kapitalist üretim biçimi tarafından şekillendirilen insan faaliyeti olduğuna vurgu yapar.

Edebiyatımızda Bir Sosyal Medya Olayı: Çevrimiçi

Çevrimiçi

ÖYKÜ

AYŞE BAŞAK KABAN

İzmirli gazeteci ve yazar Ayşe Başak Kaban'ın SRC Yayınevi tarafından 2024 yılında yayımlanan “Çevrimiçi” adlı öykü kitabı, edebiyatımızda bir sosyal medya olayı... Yazar, şimdiye dek yapılmayıp yapmış. Karakterleri Instagram, Twitter, Facebook, TikTok, YouTube kullanıcıları olan; “influencer” ya da “sosyal medya fenomeni” olan yani @Aftersun öyküsündeki karakterin de dediği gibi “sosyal medyada yaşayan” öyküler yazmış. Atmosfer sosyal medyada kurulunca kitaptaki on dört öykünün de adı, karakterlerin sanal âlemdeki kullanıcı adlarından oluşuyor. Yani tüm öyküler @ işaretiyle başlıyor. Bu da okura, daha başından nasıl bir kurmaca dünyasına gireceğinin

işaretini veriyor.

Bu öyküler sosyal medyada nasıl yaşıyor peki? Sabah gözünü orada açan, orada para kazanan, itibarı da orada kazandığını zanneden karakterlerle; gerçek hayatta bürünemediği kimlikleri sanal âlemde giyinmeye çalışanlarla yaşıyor. Onlyfans kızı @TUGCEXXX gibi bedeninden ya da @NilayEyer gibi sahte hesap adıyla yaptığı sosyal medya linçinden para kazanıyorlar.

@KerimFirat öyküsündeki gibi kayıp ikizini TikTok'ta bulan da var, @HyacinthusOrientalis öyküsündeki gibi annesinin intiharını sosyal medyadan öğrenen de...

YouTube'dan yoga videosu izleyenler, Instagram'a kahveli kitaplı fotoğraf koyanlar zaten her yerde... WhatsApp emojileri, Twitter testleri, bildirim sinyalleri, “like”lar, “paylaşım”lar havada uçuşuyor. Nasıl diyordu @Kambur'daki diyaloglardan biri? “İstediyini olabilirsiniz, ne istersen. Burası senin sanal dünyan.” Herkes kendine bir kılık edinip görünüyor.

Acaba bu “on beş dakikalığına ünlü olma” merakı, bu “gösteri çağı” öncesiz mi, temelsiz mi? Değil elbette. Popüler kültürün bir tarihi var. Çevrimiçi'nin öyküleri, hayatımıza 2000'li yıllarda Facebook ile giren, 2010'larda yeni mecraların

açılmasıyla neredeyse dünyadaki herkesin doğal bir uzantısı haline gelen sosyal medyanın evvelini de gösteriyor. Televizyonda altı yaşında ünlü edilip reklam reklam gezdirilen Tombik Kız mesela... Öyküler birbirine ince bağlarla bağlanıyor. Bir öyküdeki karakterin hikâyesi, sayfalar sonra başka bir karakterle, olayla tamamlanabiliyor. Yazar, öykü kitaplarındaki bu tematik bütünlüğü, birbirine değen hikâyeleri sevdiğini söylüyor. Ayşe Başak Kaban, kitabın girişinde “Öykülerde geçen kişi ve olayların gerçek kişi ve olaylarla hiçbir ilgisi yoktur” diyor. Evet, kahramanlar ve olaylar hayali. Ama edebiyatın, gerçek yaşamın temsili olduğunu, hakiki karşılığı olan hikâyeleri yansıttığını hepimiz biliyoruz. Türkiye'deki hayat yer yer, 6 Şubat depremleri, barış akademisyenleri, pandemi gibi sızıyor öykülere. Çevrimiçi'ndeki kişi ve olayların gerçeği yansıtmadığını gerçekten kim iddia edebilir ki?

Kaban'ın ilk kitabı, ödüllü öykülerinin de bulunduğu “Ben, Kendim ve Bergen”, 2012 yılında Ayizi Yayınları'na yayımlanmıştı. 2014'te aynı yayınevinden ilk romanı “Kırık Kalp Sendromu” ve 2015'te “Ne Malum” adlı öykü kitabı gelmişti. Yazarın “PiNana” adlı romanı ise 2022 yılında NotaBene Yayınları'ndan çıkmıştı.

AYLA ÖKMEN MUTLU ÇOCUKLAR OYUN EVİMİZ

17 MART 2025

TARİHİNDEN İTİBAREN

SAATLİK OLARAK DA
HİZMET VERMEYE BAŞLAYACAKTIR.

HİMAR
NİLÜFER
ÇINARLI MUTLU
KONAK BELEDİYE BAŞKANI

ÇÖZÜM ANINDA

Cebinde

KONAK BELEDİYESİ
WHATSAPP İLETİŞİM HATTI
444 35 66

MİMAR
NİLÜFER
ÇINARLI MUTLU
KONAK BELEDİYE BAŞKANI

